

Johannesjuhlat 4.8.2018

Johannesjuhlat aloitettiin hartaustilaisuudella Piikkiön kauniissa, vanhassa harmaakivikirkossa. Kirkon suojeluspyhimys on Pyhä Nikolaus. Kirkon länsipäädyssä ylhäällä ovat nähtävissä muuratut kirjaimet SN (Sanctus Nicolaus). Tilaisuudessa piti puheen seurakuntapastori Mikko Nieminen ja kanttorina toimi Juha Viljanen. Johanneksen kirkonkellojen äänitteen soittamisesta huolehti Eero Ahtikari. Hartaushetken päätteeksi laskettiin sinivalkoiset kukkaset airuiden vartioimille muistomerkeille.

Pastori Nieminen kertoi aluksi tilaisuuden ohjelmasta ja toivotti siunausta Johannesjuhlille. Perinteen mukaisesti seuraavaksi soivat urkuparvelta Johanneksen kirkonkellot. Yleisradion äänite on vuodelta 1938. Entisen menetetyn kotiseutumme kirkonkellojen kumartelu nostattaa mieleen muistoja ja täyttää mielen hartaudella. Pastorin puheen aiheina olivat luopuminen ja vastaanottaminen, jotka vuorottelevat ihmisen elämässä. Raamatun kertomuksista löytyy esimerkkejä luopumisesta ja vastaanottamisesta. Jeesus luopui taivaallisesta kuninkuudestaan tullakseen maailmaan ja Paavali asemastaan fariseuksena ja Rooman kansalaisena ryhtyessään apostoliksi. Molemmat luopuivat jostakin tehdäkseen toisille hyvää. Johannekselaiset joutuivat muiden karjalaisten tavoin pakon edessä luopumaan rakkaasta kotiseudustaan. Tuskin silloin evakkoon lähtijät näkivät siinä mitään hyvää. Mikä auttoi kaikesta tästä toipumiseen ja sopeutumiseen? Vahva yhteenkuuluvaisuuden tunne auttoi jaksamaan. Seurakuntayhteys jatkui tuttujen pappien ja ihmisten kanssa. Karjalaiset hakivat turvaa ja lohdutusta toinen toisistaan. Tästä ovat todisteena myös silloisten Johannesjuhlien kävijämäärät: juhlakansaa kokoontui yhteen kaksituhattakin henkilöä.

Karjalaisten luopumiset ovat koituneet toisten hyväksi. Karjalaiset ovat rikastuttaneet koko Suomea niin henkisesti kuin aineellisesti. Paimiossa,

Piikkiössä, Kaarinassa ja Liedossa johannekselainen perinne elää vahvana. Siunatessaan karjalaista vainajaa pastori Nieminen kertoi aina haudalla ajattelevansa luopumista. Luopumisesta ei tule kuitenkaan ottaa elinikäistä taakkaa. Tilaisuudessa veisatussa virressä rukoiltiin rauhaa maailmaan. Toinen virsi sopi myös meille karjalaisille, evakkomatkalaisille. Sen sanoissa pyydetään varjelusta matkalaisille. Yhteisesti lausuttu Isä meidän -rukous sisältää kaiken mitä ihminen elämässään tarvitsee. Loppusiunauksen jälkeen kukkatervehdysten laskijat lähtivät urkumusiikin saattelemina muistomerkeille.

Karjalaan jääneiden vainajien 1939-1944 muistomerkeille kukat laski seuran puheenjohtaja **Janne Aso** ja airuina olivat **Kirsti** ja **Auvo Paju**. Muistomerkissä on teksti ”Kunnioita isääsi ja äitiäsi jotta menestyisit”. **Pirjo Ailanto** laski kukat Johanneksessa 1918 vakaumuksensa puolesta menehtyneiden muistolle. Piikkiöläisten muistomerkillä olivat airuina **Heljä Karjalainen-Manninen** ja **Esko Lehtisalo**. Sankarihaudalle kukkien laskija oli **Atte Mäki**, airuina **Eeva-Liisa** ja **Auvo Hentula**. Muistomerkkin patsas esittää rukoilevaa sotilasta. Taivaalta ropsahtaneet pienet sadekuurot eivät juhlakansaa häirinneet. Juhlat jatkuivat Piikkiön koulukeskuksessa ja liikuntahallissa.

– Liisa Katajainen –

Kukkien laskijat kirkossa yhteiskuvassa sekä vuoden 1918 muistomerkillä ja sankarihaudalla. Kuvat: Liisa Katajainen

Kuva: Karoliina Koivisto

Rannalla

Aaltojen kirnu
rantakivillä vaiennut
meren yli lipuu tuulenvire
kuin raukea kulkukissa.
Nyt minun paikkani
kivellä tässä
huomenna jo toiset ihmiset
toista aaltoa katsovat.

Soutaja

Ehyt hiljaisuus
airon liikkeellä
etäännyin päivästä,
aallot mittaavat
meren aikaa,
veneen takana
vesi sulkeutuu
kuuntelen -
kesä saapuu joutsenen siivän
höyhenenkevein öin,
siitä pitelen kiinni
kuin kirjasta
vielä avaamattomasta.

– Seija Kaiti –

TÄSSÄ LEHDESSÄ:

Johannesjuhlien tunnelmia

s. 4-7

Kotiseututoimikunta toimii

s. 9

Kalenteria uuteen vuoteen

s. 10

Nuorisoseuran kuvasatoa

s. 11

Skytät Lepaalla

s. 12

Päätoimittajan kynästä

Johannekselaisen päätoimittaja **Hannu Rastas**

Julkaisemme vuosittain kaksi juhlalehteä – ensimmäisen ennen kesän Johannesjuhlia ja tämän toisen tunnelmakoosteena sekä dokumenttina toteutuneesta. Molemmilla on paikkansa. Tämä lehti antaa mahdollisuuden kokea tapahtumat uudelleen tai mahdollisuuden viivähtää hetki muiden mukana, jos oma matkaanlähtö ei toteutunut. Lähes joka sivulla on jotain juhliin liittyvää, vaikka virallisempia osuuksia onkin koottu yhteisten otsikoiden alle teemasivuille.

Lehden näkökulmasta Johannesjuhlat ovat aina huomionosoitusten hetki. Tällä kertaa huomiota olikin osoitettavissa tavallista useammalle. Avustajapalkitsemisen viesti välitettiin ensin läntisen valtameren taakse Karin Hokkaselle, joka on ainakin toistaiseksi palannut Yhdysvaltoihin. Posti kulkee sähköisesti ja toivottavasti saamme jossain vaiheessa edelleen lukea luovia ja varsinkin käsillä tekemiseen kannustavia kotiseutuhenkisiä kirjoituksia. Toisen avustajapalkinnon kohde löytyi juhla väen joukosta – lennokas reporterimme Sari Scimone. Hänelle tuli luettavaksi Samuli Paulaharjun pohjoista kuvausta eli asutusta ja kansatietoa koskevaa. Juurimusiikista puhutaan, mutta tämä on varsinaista juurikirjallisuutta.

Jo viime keväänä päätettiin palkita Arto Kesäläinen sekä Seija Kaiti merikirjoituksistaan (kuvasa). Hyvin erilaisin tavoin, aihein ja tyylein he suurta teemaa lähestyivät. Arto henkilökohtaisten ja suvun muistitietojen nojalla runsaan kuvasadon tukemana. Seija tarinoiden ja runomuotoon puettujen tuokiopalojen keinoin. Molemmat saivat katsottavakseen Raoul Johnssonin saaristomeriteoksen. Tekijä muistetaan myös johannekselaisista juuristaan ja sen myötä Kaislahden hovin vanhan esineistön ja tietopankin haltijana.

Lehti kiittää kaikkia palkittuja panoksesta yhteiseksi hyväksi. Tässä yhteydessä on hyvä todeta sekin, että Seija Kaiti osallistui jo Johanneksen kotiseutulaulun sanoituskilpailun vuonna 1956 – hyvällä menestyksellä, koska hän oli viiden kilvassa palkitun joukossa. Toisiin sanoihin Johanneslaulu aikanaan sävellettiin, mutta on aihetta arvostaa tätä runokaaren mittavuutta.

Puheenjohtaja viittasi juhlien avauspuheessaan jälleen kerran yhteisen muistamisen tarpeeseen ja siihen on yhtenä hyvänä kanavana oma pitäjälehti. Nykyisen tilaajapolven tehtävä on pitää huolta jatkuvuudesta. Lehteä pääsee tietysti puolissäännöllisesti näkemään vanhempien tai isovanhempien luona käydessä. Yhteys ei sillä keinoin pysy välttämättä vahvana. Paljon parempi ratkaisu on varmistaa oman lehden tilaus kotiosoitteeseen koko jälkikasvulle ja kaksikin sukupolvea nuoremmille. Se tulee edelleen rikastuttamaan lehden antia, koska lukijoista kasvaa sopivilla hetkillä myös lehtemme sisällöntuottajia – uutisaiheista ajankohtaisiin tapahtumiin ja tietopohjaisiin artikkeleihin asti.

Muistatthän, että lehden loppuvuoden numerot ovat veloituksista vapaita eikä lehden hintaa ensi vuodellekaan ole nostettu. Siis viesti toimistoon ja lehti kulkee uusiinkin osoitteisiin.

Johannekselainen

JOHANNEKSELAISEN PERINTEEN VAALIJA • 69. VUOSIKERTA

Aineiston toimittaminen

Aineiston toimittamiseen on käytettävissä useita eri vaihtoehtoja. Mieluiten otamme vastaan valmiiksi sähköiseen muotoon tehtyä aineistoa eli sähköpostilla toimitettua, mutta kaikki perinteiset menettelytavat ovat edelleen myös käytössä. Sähköpostilla aineiston voi lähettää osoitteeseen hannu.rastas@dlc.fi tai johannekseura@elisane.fi. Muussa muodossa olevat aineistot Johannes-Seuran toimistoon Kaarinan Piikkiössä, osoite: **Johannekselainen**, Toimitus, Myllytie 1, 21500 PIIKKIÖ.

Pyydämme toimittamaan aineiston seuraavasti:

Lokakuun numeroon aineisto viimeistään 22.9. (painopv 4.10.).

Lehti lähtee jakeluun suoraan kirjapainosta. Jos aineiston toimittamisesta on kysyttävää tai ilmenee häiriöitä jakeluaikataulussa, ottakaa yhteyttä lehtitoimikunnan jäseniin.

– Lehtitoimikunta –

Kuolleita

Kaija Sinikka Viljanen kuoli 20.7.2018 Paimiossa. Hän oli syntynyt 26.10.1930 Johanneksessa. Kaipaaksella muistavat Pekka, Anne, Matti, Pasi ja Elise perheineen sekä muut sukulaiset ja ystävät. Siunattu läheisten läsnä ollessa.

Sulo Johannes Hentula kuoli 23.7.2018 Naantalissa. Hän oli syntynyt 16.10.1936 Johanneksessa. Lämmöllä muistavat sukulaiset ja ystävät. Siunaus toimitettu.

Viljo Vyyryläisen muistolaatta Kaarina-talossa

Kuva: Sinikka Huttunen

Kaarinan kaupunginvaltuusto on vahvistanut ratkaisun, jolla Mannerheim-ristin ritari, herastuomari ja kunnanvaltuutettu **Viljo Vyyryläinen** muistolaatta on siirretty uuteen Kaarina-taloon, Pro Patria -taulun viereen. Muistolaatta oli aikaisemmin valtuuston istuntosalissa rakennuksessa, joka tulee remontin kohteeksi. Johannes-taustaiset valtuuston jäsenet **Janne Aso**, **Pekka Kaukonen**, **Mira Lönnqvist** ja **Toni Toivonen** olivat tehneet esityksen siirrosta nykyiseen paikkaan. (Kuva: Viljo Vyyryläisen perikunnan arkisto.)

Merkkipäiviä

1 vuotta

15.9. Unto Ilmari Nurmi

Vanhemmat Juho Nurmi ja Maiju Haltia-Nurmi, iso-vanhemmat Marjukka ja Harri Nurmi sekä Raili ja Esa Haltia (Äijä). Iso-isoäidit Pirkko Lönnqvist (o.s. Saksi, 74 v.), kotoisin Uudeltakirkolta ja Hilikka Haltia (94 v.). Hilkan puoliso, Pentti Haltia (1922-1996) oli syntynyt Johanneksen Haltiasaarella.

Loppukesän ajatuksia

Kuuma kesä 2018 alkaa kääntyä lopuilleen. Tai mistä minä sen tiedän. Ehkäpä tämä kotomaamme ilmasto on jo sen verran sekaisin, että saamme nauttia lämpimistä kesäistä päiväistä vielä pitkäänkin? Jeesus sanoi: ”Kun te näette pilven nousevan lännestä, sanotte heti: ”Tulee sade”, ja niin tulee. Tai kun tuulee etelästä, te sanotte: ”Tulee helle”, ja niin tulee. Te tekopyhät! Maan ja taivaan ilmiöt te kyllä osaatte tulkita, kuinka sitten ette tätä aikaa?” Jeesus syytti aikansa oppineita siitä, että kaikki muu kyllä kiinnostoi, mutta ei se, mitä todella tapahtui: maailman Vapahtaja oli tullut heidän keskelleen ja silti nämä vain päällistelivät milloin mihinkin suuntaan.

Uutiset sodista, kaikenlaisista katastrofeista ja luonnonmullistuksista saattavat pelottaa meitä. Kyselemme: mitä tästä kaikesta seuraa? Psalmissa 119 sanotaan: ”Jumala on turvamme ja linnamme, auttajamme hädän hetkellä. Sen tähden emme pelkää, vaikka maa järkkyy, vaikka vuoret vaipuvat merten syvyyksiin.”

Vaikka kaikki tuntuu olevan sekaisin tässä maailmassamme — ehkäpä myös omassa elämässämme — oikeasti ei ole mitään pelättävää, kaikki on hyvin!

Alikersantti Mäkilän sanoi: ”Mennähän rauhassa, ei soo ihmises, soon korkeemmas käres.”

Kaikkea hyvää elämäsi, Jumalan siunausta!

– Veikko Sailola –
Vahdon kappalainen

Tapahtumakalenteri

20.10. Hörkön sukuseuran ruokakurssi Paimion koulukeskuksessa.

Pitäjäesittelyssä Jaakkima ja Muolaa Karjalatalolla 19.9. klo 18-20

Syksyn ensimmäisessä esittelyssä kerrotaan Laatokan luoteisrannan Jaakkimasta ja Kannaksen keskiosassa sijainneesta Muolaasta. Siitä tietoiskun antavat Muolaalaisten seuran puheenjohtaja **Eija Järvinen** ja hallituksen jäsen, talkoo-vastaava **Lauri Rämö**. Illan aikana kuullaan niin pitäjien historiasta ja elämästä ennen ja nyt kuin luonnosta ja ympäristöstäkin. Esittelyjen välissä kahvitauko. Vapaa pääsy. Muutokset mahdollisia.

Seuraavat esittelyt ovat 17.10 (Hiitola ja Uukuniemi) ja 21.11. (Kivennapa ja Valkjärvi).

Esittelyt järjestää Karjalan Liitto yhteistyössä Karjalaisten Pitäjähdistysten Liiton ja opintokeskus Siviksen kanssa.

Muistojen Terijoki -seminaari Helsingissä Kampin palvelukeskuksessa 24.10.2018 klo 17.30-19.

Sotahistorioitsija **Eeva Tammi** kertoo Kannaksen sotapahtumista 1918. Eeva Tammi on perehtynyt itsenäisen Suomen käymiin sotiin. Hän on toiminut lukuisten sotahistoriallisten matkojen oppaana Karjalankannaksella ja Laatokan Karjalassa teemoina vapaussota, talvisota ja jatko-sota. Tilaisuuteen on vapaa pääsy. Järjestää Terijoki-seura ry, kuuluu Muistojen Terijoki -seminaarisarjaan.

Johannes-Seuran toimiston aukioloajat Syyskuu

KE 5.9.	klo 12-17
KE 12.9.	klo 12-17
LA 15.9.	klo 11-15
KE 19.9.	klo 12-17
KE 26.9.	klo 12-17

Lokakuu

KE 3.10.	klo 12-17
LA 6.10.	klo 11-15
KE 10.10.	klo 12-17
KE 17.10.	klo 12-17
LA 20.10.	klo 11-15
KE 24.10.	klo 12-17
KE 31.10.	klo 12-17

Marraskuu

KE 7.11.	klo 12-17
LA 10.11.	klo 11-15
KE 14.11.	klo 12-17
LA 17.11.	klo 11-15
KE 22.11.	klo 12-17
KE 28.11.	klo 12-17

Joulukuu

LA 1.12.	klo 11-15
KE 5.12.	klo 12-17
KE 12.12.	klo 12-17
LA 15.12.	klo 11-15
KE 19.12.	klo 12-17

Kuva: Esa Haltia

Ensimmäistä kertaa Kaijalassa 2018

Kun Johannekselainen-lehti julkaisi jouluna 2016 uudestaan isäni jo 1972 julkaiseman kertomuksen matkoistaan 1930-luvulla kosimaan tulevaa vaimoan Reetta Hännistä otsikolla ”Neljä kertaa Kaijalassa”, päätin vaimoni ja yhden lapsenlapseni kanssa mennä nyt ensimmäistä kertaa Kaijalaan kotiseutumatkalle kesäkuussa 2018.

Halusin ainakin nähdä äitini usein mainitseman Rokkalanjoen ja tutkia Hännisten ja isoäitini Väntsi-suvun kotipaikkoja. Ehkä löytyisi myös 1942 kaatunut Erkki-enon sankarihaudan paikka. Lisäksi minua on alkanut kiinnostaa isäni ja äitini välinen kirjeenvaihto evakkoajalta sekä isäni viimeinen käynti Kaijalassa 1944 perääntymisvaiheessa. Isäni kotiseutuun olen aikaisemmin käynyt kaksi kertaa tutustumassa Äyräpäässä.

”Laps olen köyhän kauniin Karjalan”

En tuntenut Liedosta, Piikkiöstä tai Paimiosta tulleita matkalaisia, mutta moni asia tuli mielenkiintoiseksi hyvän matkaopastuksen ansiosta. Kaijalaan ei tällä kertaa ollut muita menijöitä kuin me kolme. Emme oikein tietäneet, missä kohtaa pitäisi jäädä pois, mutta matkanjärjestäjän avustuksella jäimme yhden Rokkalanjoen sillan kupeeseen. Siinä

kuulemma Väntsi-sukukin oli kokoon-tunut. Aivan upea joki ja juuri sellai-nen vaikutelma kuin odotinkin. Otin huuliharpun ja soitin kuuluvasti ”Laps olen köyhän kauniin Karjalan”, jota Kaijalassa v. 1938 syntynyt enoni Asko Hänninen soitti tärkeissä tilaisuuksissa. Myös isoisäni Konsta Hänninen soitti huuliharppua.

Kuvittelin vastapäisen talon ja sen pihaviljelmillä touhuavien ihmisten ole-

van omaisiani. Takana oli ruohoniitty, josta tulevat kuormat punnittiin sillan kupeessa olevassa katoksessa. Nuori seurustelupari kiirehti iloisena sillan yli. Sitten siirryimme kylän kauppakeskukseen, josta ostimme hyvää jäätelöä. Olimme löytävinämme isoäitini Hilma Väntsin kotitalon. Vähän matkaa kuljettuamme tuli vastaan kehnonlainen puusilta, jossa taas soitin huuliharpulla tutun sävelmämme. Pari nuorta miestä

tuli huojuvan sillan yli moottoripyörällä. He kävivät hakemassa lipstikkaa läheisistä taloista ja antoivat ison kimpun meille sanoen ”salat, salat” eli salaattia. He pyysivät meitä lähellä olleeseen taloon, jossa vanhempi mies osasi suomea. Sergei osasikin suomea jonkin verran, ja saatoimme vaihtaa kaikenlaisia kuulumisia. Toinen nuorista miehistä haki kartan vuodelta 1946. He veivät polkua pitkin joen liepeille ja näyttivät siellä olleen suomalaisen kaivon. Yksi heistä halusi lahjoittaa minulle jotakin ja pyysi odottamaan viisi minuuttia. Hetken päästä hän palasi ja toi mukanaan pellostä löytämänsä vanhan suomalaisen kirveen terän. Sergei kysyi, saanko sen vietyä tullista läpi. Sanoin jo aikaisemmin tuoneeni romua isäni kotitalon raunioilta Äyräpäästä, niin etten uskonut tästäkään tulevan ongelmia.

Raskaita kokemuksia

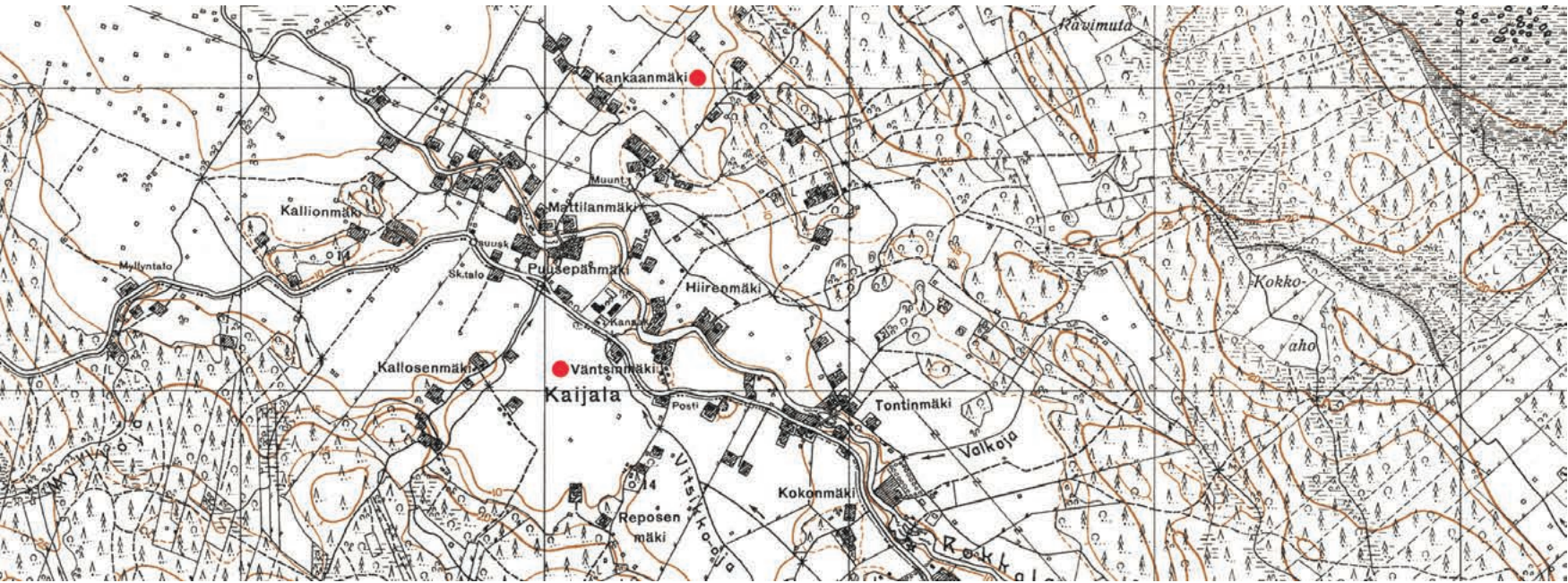
Aika kului ripeästi ja moni asia jää seuraavaan kertaan. Kuitenkin minulle selvisi muutama sotahistorian yksityiskohta isäni kokemuksista 1944. Isä oli kirjoittanut viimeisestä käynnistään Kaijalassa kesäkuussa 1944 venäläisten suurhyökkäyksen seurauksena. Hän kirjoitti olleensa ”yksikössä, joka ensimmäisenä sai tuntea teräsyrjän pusserruksen”. Hän myös kirjoitti, että ”yksikkömme hajosi, mutta saatiin jotenkin kokoon Uudellakirkolla, josta alkoi vetäytyminen pitkin Säiniön tietä”.

Istuessamme Kaijalan kyläkauppojen edessä siihen pysähtyi myös taksi, jonka kuljettaja puhui suomea ja sanoi tulevansa Uudellakirkolta. Silloin vasta ymmärsin, että Uusikirkko ei ole täältä kaukana. Lisäksi minulle alkoi valjeta vasta nyt isäni koko sotakertomus, josta emme kotona juurikaan puhuneet ja josta erityisesti äitini ei halunnut puhua. Kokemukset kahdesta evakkomatkasta ja koko sodasta olivat niin raskaita.

Haluan kuitenkin täsmentää isäni kirjoitusta, jossa hän sanoi, että suurhyökkäyksen ”ensimmäisenä päivänä löimme miljoona-armeijan takaisin Valkeasaaressa, mutta seuraavana päivänä sitten repesi”. Isäni oli rintamavastuussa olleessa jalkaväkirykmentti JR1:ssä, joka kärsi tuntuja tappioita. Muistan isäni joskus ihmetelleen, miksi esikunnissa ei uskottu tulevaan suurhyökkäykseen, vaikka etulinjassa siitä oltiin varmoja. Tarkempi tutkimus on mahdotonta, koska alkuperäiset sotapäiväkirjat tuhoutuivat ja jäivät taistelualueelle. Se ensimmäisen päivän hyökkäys, jota isäni oli torjumassa, oli tosiasiaa vain vihollisen valmistava hyökkäys seuraavan päivän suurhyökäystä varten.

Karjalan historia ja nykyisyys ovat niin keskeinen osa elämääni, että mielelläni olen mukana kotiseututyössä jatkossakin. Moni asia on vielä tutkimatta ja kokematta.

– Tapio Varis –

Kysymyksiä Karjalasta

Nukketeatteriesitys omista juurista

”Kysymyksiä Karjalasta on sukellus Suomen poliittiseen lähihistoriaan, mutta samalla tekijän omaan sukuhistoriaan, ihan tavallisen evakkoperheen vaiheisiin Kannaksen Karjalasta Varsinais-Suomeen. Esitys on kertomus ihmisistä maailman myllerrysten keskellä, mutta samalla se nostaa esiin Karjala-keskustelun polttavimmat, kiistellyimmät ja absurdeimmat käänteet”, kertoo esityksen tekijä Timo Väntsi. Esityksen tekoa ovat tukeneet Taiteen Edistämiskeskus, TOP-Säätiö ja Turun Teatterisäätiö.

Intiimissä teatteritilassa nukketeatteritaiteilija tuo yleisön esiin paperisen teatterimaailman, jossa Karjala on edelleen silmiemme edessä melkein kuin ennen. Esitys on sekoitus nukketeatteria, notkeaa piirrosjälkeä ja tarinankerrontaa. Vaikean ja monisyisen aiheen ääressä itketään ja nauretaan. Vanhaa slogania muunnellen: karjalainen tragedia on hauskempi kuin hämäläinen komedia. Esityksen päätteeksi esiintyjä ja yleisö istahtavat haastelemaan kahvikupin ääreen.

Timo Väntsi on kokenut nukketeatteriesiintyjä, joka on ollut mukana monissa nukketeatterituotannoissa näyttelijänä, ohjaajana, käsikirjoittajana tai nukentekijänä. Hänen tunnetuimpia teoksiaan ovat mm. John-Eleanor (2011) ja Erittäin hyvä ystäväni Paroni von Münchhausen (2016).

Johannesjuhlat 4.8.2018

Johannes-Seuran puheenjohtaja Janne Ason tervehdyssanat juhlaväelle

Missä muuttuva ympäristömme menee

Tervehdyksen aluksi haluan pohdiskella, millaisessa ympäristössä nykyisin tunnemme elävämme. Kuten viimeisimmässä Johannekselaisessa kirjoitin, niin jatkosodan aikainen sotaromaani herätti minut pohtimaan kirjassa esitetyjä kuvauksia ja retoriikkaa. Kansallishenki esitettiin vahvasti, mikä kuvasi tarkasti varmasti sodan senhetkistä tilannetta. Tuo kirja sai minut pohtimaan epävakautta, jota maailmassa tuntuu olevan jälleen kerran erittäin paljon, ja niitä tahoja, jotka sitä alinomaa eri puolilla lietsovat. Viime päivät ovat kertoneet uutisista Afrikasta, jossa näyttää jälleen kerran syntyvän uusia levottomia alueita. Lähi-idässä Syyrian tilanne ei ole vielä ratkennut. Paineet kohdistuvat monin eri tavoin Eurooppaan ja aiheuttavat sanojen kalistelun lisääntymistä. Toivottavasti ainoastaan sanojen – toisaalta sanojen retoriikka alkaa olla sellaista, josta pitäisi olla huolissaan.

Edelleen totean, että toivottavasti kuumen kesän 1939 ajatukset eivät voimistu Euroopassa ja saa harkitsemattomuutta valloilleen. Pitäisi osata historiasta ymmärtää, että seuraamukset voivat olla todella suuria ja laajavaikutteisia. Nopea tiedonvälitys kertoo tilanteet ja sanat nopeasti. Myöskään tänä päivänä asioita ei ratkaista ”pystykorvalla” tai Suomi-konepistoolilla. Maailma on toinen ja Suomi on toinen.

Perinnetietouden aktivoiminen

Seuran toimintaan kuuluu johannekselaisen perinnetietouden ja etenkin valokuvien tallentaminen tuleville polville. Perinnetietous ja valokuvat vaativat tarinoita ja nimiä kuvien ihmisille sekä paikoille. Ne eivät silti kerro riittävästi, kenestä henkilöstä on kysymys tai mitenkähän tuo ihminen liittyy minuun. Sen johdosta on kannustettu johannekselaisia suorittamaan sukututkimusta. Ennen piti asioita selvittää kirkonkirjoista ja monista arkistoista. Nytemmin tekniikka on tullut avuksi. Itsekin olen omalla tietokoneellani lukenut internetin ihmeellisen maailman kautta mm. Johanneksen seurakunnan kirkonkirjoja. Suosittelemme niitä kyllä jokaisen perehdyttäväksi. Niistähän nuorempikin polvi voisi kiinnostua, kun asiat ovat vain muutaman klikkauksen takana.

Sähköinen maailma helpottaa sukututkimusta merkittävästi. Viime vuosina on tullut uutena mahdollisuutena geneettinen sukututkimus eli DNA-tutkimus. Osa ihmisistä pitää sitä epäluotettava, mutta alan kehittyessä ja testaustietojen kertyessä siitä muodostuu luotettava ja aiempaa huomattavasti nopeampi sukututkimuksen väline, joka ei välitä valtioiden rajoista ja antaa merkittävästi laajemat tiedot jokaisen sukutaustoista. DNA-tutkimus on edullinen ja nykyaikainen tapa, sekä se tuo esille mahdollisuuden mullistavaan tutkimukseen. Näiden Johannesjuhlien yhteydessä on aamupäivän aikana pidetty tiedon jakopistettä johannekselaisten DNA-tutkimuksesta, ja olen itsekin ajatellut testauttaa tietoni ihan mielenkiinnosta, jotta voin omille lapsilleni kertoa, mistä oma sukuhaarani on tullut ja mitä reittiä pitkin.

Joitakin vuosia sitten peräänkuulutin tilaamaan Johannekselaista, seuramme lehteä. Tilauskanta osoitti elpymistä, mutta nyt olisi aika tilata lehti ”joka savuun”, kuten maamme pohjoisosissa sanotaan. Kehotan tilaamaan tuon lehden lapsillemme ja lapsenlapsillemme. Lisäksi pyydän, että sen jälkeen kirjoittaisitte omista johannekselaismuistoistanne lehteen, miten johannekselaisuus näkyi lapsuudessanne, mitä johannekselaisuus merkitsee teille. Se jos mikä on karjalaisen kulttuurin säilyttämistä. Uskon päätoimittaja Hannu Rastaan ottavan kirjoituksenne ilolla vastaan, sillä hän useasti on todennut lukijat parhaimmaksi avustajakunnaksi.

Nuoret juhliin mukaan

Arvoisat läsnäolijat, seuramme perustamisesta tulee kuluneeksi 70 vuotta 6.12.2019. Ensi vuoden Johannesjuhlien yhteydessä vietämme siis seuran merkkipäivää jo ennakolta ja juhlimme tasavuosikymmentä. Toivon, että juhlien yhteydessä otaamme merkittävän askeleen eteenpäin.

Tuona askeleena pitäisin sitä, että haastatte jälkeläisenne osallistumaan Johannesjuhliin. Tämä vaatii hieman notkeutta ohjelmaaperinteeltä ja nuoria mukaan suunnittelemaan ohjelmaa. Heitänpä vielä ajatuksena, että johannestaustaiset sukuseurat tulisivat juhlapäivään vahvasti mukaan. Siis ottaa nuoret ensi vuonna juhliin mukaan.

Läheiset ja sukulaiset

Lopuksi ajattelin muistuttaa arjen kiireestä, jonka seurauksena moni asia jää vähemmälle. Suomalaisen tavat ovat muuttuneet merkittävästi viimeisen sadan vuoden ja erittäin paljon viimeisen viidenkymmenen vuoden aikana. Ennen oli jokapäiväistä vierailla naapurilla tai sukulaisissa. Tämän jälkeen siirryttiin sopimisen tapakulttuuriin, joka aiheutti tapaamisten vähenemisen. Myöhemmin työn ja harrastusten ajankäytön vaatiessa enemmän yhteensovittamista muuttui tapakulttuuri jälleen. Tavattiin vain harvemmin ja pääasiassa häiden, syntymäpäivien ja hautajaisten merkeissä, joissa vakuuteltiin että pitäisi tavata. Hieman kuten presidentti Mauno Koiviston sanoin ”tarttis tehdä jottai”.

Tällä pohdinnalla haluan muistuttaa, että aina ei ole päivä vielä huomennakin. Kaikkea ei voi siirtää, sillä päiviemme määrä on rajallinen ja jokaisella ne ovat erilaiset. Kukaan ei voi tietää, milloin Korkeamman kutsu käy. Siksi onkin tärkeää, että asioista keskustellaan hyvissä ajoin ja perinnetietous kerätään talteen tänään eikä vasta huomenna.

Pitemmittä puheita julistan vuoden 2018 Johannesjuhlat avatuiksi.

– Janne Aso –
seuran puheenjohtaja

”Tahdon viettää juhlapäivää jälleen huomenna.” Väinö Viljasen lauluesitykset olivat yleisölle mieleen, niin kaihoisat sävelet kuin viimeksi kuultu vauhdikas juhlalaulu. Esiintymiskokemusta nuorelle solistille on jo ehtinyt karttua ja sen huomasi. Isä Juha Viljanen säesti. Kuvat: Karoliina Koivisto.

Harmonikkamusiikilla rakennetaan juhlatunnelmaa, sen Auranmaan Riihi-Harmonikat todistivat. Vetäjä Juha Simola soittajaryhmässä vasemmalla. Johanneslaulun säestys oli harjoiteltu ja esilaulajana toimi Liisa Katajainen. Kuva: Karoliina Koivisto.

Juontaja jumppautti juhlan keskellä yleisöä retkitarinan keinoin. Kuva: Karoliina Koivisto.

Johannesjuhlat 4.8.2018

Pirjo Ailanto johdatteli ohjelman vaiheesta toiseen. Kuva: Karoliina Koivisto.

Syyskokouksen puheenjohtajaksi valittiin Pirjo Ailanto, sihteeriksi Soile Suomi. Vahvistettiin ensi vuoden toimintasuunnitelma ja budjetti, Janne Ason jatkaminen seuran puheenjohtajana sekä nykyisten johtokunnan jäsenten sekä muiden luottamushenkilöiden jatkokaudet. Kuva: Karoliina Koivisto.

Pekka Saaristo (kuvassa) sai juhlassa Karjalan Liiton hopeisen ansiomerkin, vastaava luovutetaan myös Heimo Kukkoselle. Johannes-Seuran ansiomitalin saivat Sirpa Saaristo ja Irma Tetri (kuvassa) sekä Matti Puusa ja Seppo Santala. Kuva: Karoliina Koivisto.

Johanneksen DNA:t tapetilla

Piikkiön yhtenäiskoulun toiseen kerrokseen kapusi pääjuhlaa edeltävinä tunteina yksi sun toinen niin geneettisestä kuin perinteisestä sukututkimuksesta kiinnostunut. Osalla oli jo vuosien takainen kokemus testin teettämisestä, osa, alati kasvava määrä, miettii ja aikoo toteuttaa DNA-testin lähitulevaisuudessa. Kyselyihin vastasivat ja neuvonta-apua antoivat FamilyTreeDNA:n Johannes – St. Johannes –projektin vetäjät Marjatta Haltia, Markku Komonen, Heli Koso ja Sari Scimone.

Johannes-projekti

Ensimmäinen tunti, klo 10-11, käytettiin projektiin, jonka kuulumisista kertoivat **Markku Komonen** ja **Sari Scimone**. Viime vuoden Johannesjuhlien DNA-klinikalla kävi ilmi, että oli selvä tarve koota yhteen johannekselaisten testituloksia ja miettiä yhdessä sukulaisuussuhteita. Syksyllä sitten perustettiin Family Tree DNA -sivuston yhteyteen projekti, jonka johtavana kysymyksenä on: ”Mistä me johannekselaiset olemme aikoinaan Johannekseen tulleet ja miten olemme sukua keskenämme?”. Nyt elokuun alkuun mennessä, vajaassa vuodessa, projektiin on liitetty jo 76 henkilön testitulokset.

Johanneksen isien alkuperästä

Iso osa projektin isälinjan testeistä edustaa N-haploryhmän eri variaatioita. Tämä testi kertoo isälinjan alkuperän ja haploryhmän eli kotoisemmin sanottuna oman ”klaanin”. Yleisestikin Suomen alueen isälinjaisista testatuista 60 % kuuluu N-haploryhmään. Johannekselaisista kantasuvuista N-miehiä löytyy seuraavista suvuista: **Haltia**, **Hyle**, **Kontto**, **Karvanen**, **Kosonen**, **Kouvonen**, **Kukkonen**, **Loikas**, **Rastas**, **Skyttä** sekä **Väntsi**. Näiden sukujen varhaisten esi-isien oletetaan tulleen Kannakselle Venäjältä. N-haploa edustavat myös **Reposet** ja **Hörkköt**, jotka ovat kiertäneet Baltian halki Kannakselle. I-haplon miehiä on Suomessa 30 % testatuista. Johanneksessa näitä ovat mm. **Kesäläinen** ja **Puusa**-suvut. Kannakselle on päädytty Saksan, Tanskan ja Ruotsin kautta. Maassamme harvinaisempaa R1a-haploa edustaa **Kirjosen** suku, jonka esi-isät

nykytiedoilla ovat kulkeutuneet Suomeen Saksan ja Puolan kautta.

Edellä mainittujen sukujen lisäksi on vielä muutamia vanhoja kantasukuja, jotka olisi mielenkiintoista saada testattua. Testitulokset voisivat vastata eräisiin ilmassa oleviin kysymyksiin, kuten epäilyihin eräiden sukujen yhteisestä alkuperästä tai Savosta ja Saksasta sukujen kotipaikkoina ennen Kannasta. Tätä kirjoitettaessa on saatu geneettinen todiste siitä, että Kaijalan **Hörkköjen** juuret ovat Koskijärvellä!

Johanneksen äitien klaaneista

Testejä, jotka kertovat tuloksenaan äitilinjojemme alkuperän ja haploryhmän, on teetetty projektissamme vasta vähän. Testatuista monen varhaisimman esiäidin juuret tai vanhimmat tunnetut asuinpaikat ovat Johanneksen naapuripitäjissä. Otimme

esityksemme vertailuun tässä vaiheessa vain Johanneksessa syntyneet esiäidit. Eniten projektissa on äitihaplotaan H-ryhmäläisiä. Heidän esiäitinsä ovat olleet mm. Karhulassa asuneita Skyttä-sukuista, Tikkanan Tikka-sukua sekä Kolmikesälän Kesäläisiä. U-haploryhmään kuuluviksi esiäideiksi ovat paljastuneet mm. Huistuppulassa ja Nikkolassa asuneet kaksi esiäitiä. Myös J-, W- ja X-haploa esiintyy projektimme jäsenillä. Ryhmittelyä lukuun ottamatta emme ole vielä syventyneet tarkemmin äitilinjojen tutkimiseen. Jos olet perehtynyt äitilinjän haploihin ja olet tottunut niitä tutkimaan, ota yhteyttä projektimme vetäjiin – yhteystiedot löytyvät projektin sivuilta: <https://www.familytreedna.com/groups/johannes-st-johannes/about>

Serkkutestit

Serkkutestin (kokonaisperimästä sukulaisuus etsivän ns. autosomaalitestin, Family Finder) ovat tehneet lähes kaikki projektissa mukana olevat. Serkkutesti löytää sukulaisuuksia viiden, jopa useamman sukupolven taakse, mutta toisaalta jo kolmannelta serkusta lähtien yhteinen sukulaisuus ei välttämättä näy perimässä! Serkkutestin tehneet ovat löytäneet projektista sukulaisia, joista

eivät ole olleet tietoisia (esim. kolmansia ja kaukaisempia serkkuja, joita ei arkielämässä ole aiemmin tunnettu). Useimmille on löytynyt geenisukulaisia yllättävistä suunnista, esim. vahvasti Savossa, Kainuussa tai vaikkapa Pohjanmaalla juuret omaavista suvuista. Metsäsuomalaisetkin ovat tulleet esille. Nämä kertovat osaltaan suomalaisten geneettisestä pullonkaulasta. Sukuyhteyksiä toisiin suomalaisiin voi tulla monia, jopa kymmeniä eri sukulinjoja pitkin. Serkkuosumat kertovat myös omaa tarinaansa siitä, miten ihmiset ovat liikkuneet ja muuttaneet, usein olosuhteiden pakosta, kulkuvälineenä vain omat jalat, hevoskyyti tai vene.

Projektin jatkuminen

Vapaamuotoiselle tapaamiselle varattu aika yhdestätoista kahteen loppui kesken, ja viimeisten kyselijöiden kanssa kiiruhdimme puolijuoksua puoli kolmelta alkaneeseen pääjuhlaan. Innostusta, emmintää, sukujen perimätietona kertomia tarinoita suvun taustoista, FTDNA:n käyttäjäisivun teknistä neuvontaa, sukulaisuusien selvitystä, oikean testityypin valitsemista. Antoisia tapaamisia, jotka meille projektin vetäjille kertoivat, että menneisyys ja sukujen esipolvet kiinnostavat entistä enemmän.

Olemme itse kukin kuin avoin kirja, jota DNA-testein pysydytään avaamaan sivu kerrallaan. Lukeminen ei kuitenkaan onnistu helposti (jos ollenkaan), jos perinteisen sukututkimuksen keinoin ei ole selvitetty alkujuuria mahdollisimman pitkälle. DNA-testit eivät tarjoa valmista sukupuuta, mutta auttavat sukulankojen yhteenkerimisessä.

Projektissa isälinjojen analysointi jatkuu **Markun** toimesta, sukulaisuusien selvittelyissä auttavat **Heli**, **Marjatta** ja **Sari**, äitilinjoihin tullaan pureutumaan myöhemmässä vaiheessa. Juhlien kasvokkain tapahtuneissa keskusteluissa esitettiin toiveita mm. FTDNA:n käyttäjäisivuston käyttöön liittyvästä koulutuksesta. Koulutusta toivovat: laittakaa meille viestiä, missä tarkemmin kaipaatte apua, mietimme mahdollista ajankohtaa ja paikkaa tapaamiselle. Ilmoittakaa myös, olisiko projektin jäsenille tarkoitettu suljettu ryhmä Facebookissa tarpeen. DNA oli nyt esillä aiheena Johannesjuhlilla kolmatta kertaa – tämänvuotisen perusteella se pysynee mukana jatkossakin.

– Johannes-projektin vetäjät **Heli**, **Marjatta**, **Markku** ja **Sari** –

Heli Koso ja Markku Komonen FTDNA:n Johannes-St.Johannes -projektin hallinnoijista sekä Aarne Reunala (takana) Sukuseura Skytistä. Sukuseuran ensimmäiset dna-testit tehtiin vuoden 2016 alussa.

Pohdinnassa niin perinteisen kuin geneettisenkin sukututkimuksen aiheet: Tuula Virsu, Marjatta Haltia sekä Sirpa ja Veikko Hjerppe. Kuvat: Karoliina Koivisto

Johannesjuhlat 4.8.2018

Rehtori, kasvatustieteiden tohtori Ilkka Virran puhe Johannes-juhlassa Piikkiössä

Arvoisa juhlaväki!

”Taitaa tosiaan olla nyt jo peräti 18. kerta, kun täällä Piikkiössä tätä johannekselaisten kesätaikajärjestöä järjestetään.”

Teillä on tänäänkin ollut hieno ja tapahtumien täyteinen päivä. Aamulla osa juhlaväestä on jo osallistunut hartaushetkeen ja sitten on ohjelmassa ollut mm. kyläkuntien ja koulupiirien tapaamisia. Monet ovat käyneet tutustumassa myös geneettiseen sukulutkimukseen, ja nyt päivä sitten jatkuu tämän pääjuhlan merkeissä.

Omasta puolestani haluan kiittää siitä, että sain kutsun tulla puhumaan tähän tapahtumaan. Silloin, kun päätoimittaja **Hannu Rastas** minua aikanaan kysyi tilaisuuden puheenpitäjäksi, vastasin empimättä olevani käytettävissä. Tulin tänne oikein mielelläni. En tuodakseni itseäni esille, vaan siksi, että karjalaisuus ja karjalaisen perinteen ylläpitäminen on mielestäni erittäin tärkeää. Jos voin edes pienellä panoksella olla mukana tässä hienossa asiassa, teen sen erittäin mielelläni ja suurella arvostuksella. Aiemmillä kerroilla juhlassa on ollut puhujina toinen toistaan arvovaltaisempia henkilöitä, joten olen saamastani kunniansta jopa vähän ylättynyt.

Minun omat juureni ovat varsin vahvasti Viipurissa, siis noin 25 kilometrin päässä Johanneksesta. Viipuri on ollut isovanhempieni ja heidänkin vanhempiensa kotikaupunki. Myös äitini on syntynyt tuossa ylväässä Karjalan pääkaupungissa.

Niin kuin te kaikki tässä salissa – voisi sanoa – liiankin hyvin tiedätte, vanhan Viipurin läänin menettäminen oli suomalaisille hyvin raskas ja katkera asia. Syvimmin tämän murheen kokivat itse karjalaiset, joiden oli jätettävä kotinsa ja usein myös omat peltonsa, metsänsä ja kotieläimensä ja oli lähdettävä päätä pahkaa epävarmalle evakkotielle. Osa joutui kokemaan tämän surullisen poislähdön vielä kahdesti.

Karjalaiset osoittivat olevansa hyvin mukautuvaisia löytäen sotien jälkeen paikkansa erinomaisesti myös täällä tynkä-Suomessa. Vaikka uusiin oloihin sopeuduttiin, silti vanha iloinen Karjala on säilynyt alati muistoina ja kaipauksena vanhempien ikäpolvien mielessä. Esimerkiksi omat isovanhempani elätelivät elämänsä loppuun saakka toivetta Viipurin ja koko pakkoluovutetun alueen takaisin saamisesta Suomelle.

Meille sotien jälkeen syntyneille sukupolville tuo eilispäivän suomalainen Karjala näyttäytyy lähinnä vanhemmilta kuultuina tarinoina, vanhoina valokuvina sekä itärajan taakse juurillemme

tehtyinä turistimatkoina. Eilispäivän kotipaikoille kun mennään, saattaa sieltä löytyä vesakoituneen pihapiirin keskeltä pelkkä talon kivijalka ja maakellari. Tai sitten vastassa voi olla huonokuntoinen talovanhus, jonka nykyiset venäläiset asukkaat eivät ole kuulleetkaan suomalaisista, jotka ovat asumukset aikoinaan rakentaneet ja niiden ympärillä olleet – nykyisin jo metsittyneet – pellot raivanneet.

Kuultuani pikkupojasta saakka äitini loputtomia kertomuksia hänen lapsuutensa Viipurista ryhdyin aikamieheksi vartuttuani vähän tutkimaan – ja kokomaan kirjoihin ja kansiin – sukumme historiaa. Erityisesti sukukirjan kirjoittaminen ja siihen liittynyt monivuotinen aineistonkeruutyö tutustutti minut miljöisiin ja ihmisiin, joita ei enää ole.

Isovanhempani olivat jo varsin iäkkäitä, yli neljäkymmentävuotiaita, kun äitini 30-luvun alussa näki ensi kertaa päivänvalon. Äitini oli kauan odotettu perheensä ainoa lapsi, joten hän sai pienestä saakka osakseen erityistä huomiota. Isoisäni **Vilho Rissanen** (s. 1894) työskenteli kansalaissodan päättymisestä lähtien Viipurin poliisilaitoksen rikososastolla. Päätyönä oli tehdä poliisi-kuulusteluja. Aikoinaan kävin Mikkelin maakunta-arkistossa läpi monta sataa 30-luvun kuulustelumemoraalia, jotka isoisäni oli omalla käsialallaan kirjoittanut. Tutkitut jutut olivat enimmäkseen pikkurikoksia, kuten polkupyörävarkauksia ja tappelunjakkoja, jollaiset 20- ja 30-lukujen Viipurissa olivat näemmä verrattain yleisiä.

Isosälläni oli häntä jokusen vuoden vanhempi isosisko. Tämä sisar, **Tyyne** (s. 1890) nimeltään, solmi avioliiton komean, tummaviiksisen herran **Theodor Kochin** kanssa. Mies oli syntynyt vuonna 1893 Johanneksen Rokkalan-koskella lasintekijä **Waldemar Frans Kochin** ja **Wilhelmina Bäuerin** perheeseen.

Isotätini Tyyne ja hänen puolisonsa Theodor Koch asuivat avioliittonsa alkuaikoina Viipurissa, missä Theodor työskenteli hotellin vastaanottovirkailijana. Sitten 1930-luvun alkuvuosina tämä lapseton pariskunta osti omakotitalon Theodorin kotiseudulta Johanneksen Vaahtolasta. Talo sijaitsi vain muutaman sadan metrin päässä kirkosta. Äitini on kertonut, että joka sunnuntai kirkonkellojen kalkatus kuului hyvin pihalle. Tuo sukulaisteni koti oli tyyppilinen vuosisadan alun harjakattoinen puutalo korkeine betonisine edusrappusineen. Talon vasemmassa sivustassa oli pitkäomainen lasiveranta, jolta lähtivät jyrkät portaat vintille. Kesävieraat majoitettiin aina tuonne yläkertaan.

Talvisotaa edeltävinä lämpiminä kesinä kyseinen sukulaispaikka tuli äidilleni ja hänen vanhemmillleen hyvin läheiseksi. Vähintään kuukauden isoisäni kesälomasta he viettivät Vaahtolassa. Toisinaan siellä oleskelu jatkui vähän pidempäänkin, syyskuulle saakka. Koska matka ei ollut pitkä, isoisä saattoi halutessaan helposti tehdä päivittäiset työreissunsa junalla Johanneksesta Viipuriin.

Onneksi oli tuo juna. Vielä 1900-luvun alussakin, ennen rautatien valmistumista ja linja-autoliikenteen

käynnistymistä, matkustaminen Johanneksen ja Viipurin välillä oli ollut paljon hankalampaa. Lämpiminä vuoden aikoina eli avovesikautena matkustajat ja tavarat Viipuriin kuljetettiin lähes yksinomaan meriteitse. On kerrottu, että tuohon maailmanaikaan Vaahtolan laiturissa kävi alvariinsa kova vilske, kun laivoja lastattiin ja purettiin.

Tuon 1930-luvun Vaahtolan on täytynyt olla monella tapaa viehättävä – ja varsin viireäkin – paikka. Pitäjän hallinnollinen elämä ja tärkeimmät palvelut olivat keskittyneet vahvasti juuri kirkonkylään. Siellä olivat kunnantalo, palokunnantalo, kunnanlääkäri, apteekki, kirkko ja pappilakin. Lähellä kaunista punatiilistä kirkkoa sijaitsivat niin ikään ala- ja ylä-

leipätyölle ja hektiselle kaupunkielämälle muutenkin.

Itse en ole paras Johanneksen asiantuntija, mutta paikkakunnan historiaa lukiessani minuun on tehnyt vaikutuksen monikin asia. Rokkalan kosken ja Kirkkoniemien lasitehtaat ovat aikoinaan muodostaneet jopa Pohjoismaiden suurimman lasinvalmistuskeskuksen.

Tyyne os. Rissanen (s. 1890) Erich (s. 1911), Paul (s. 1899) ja Theodor Koch (s. 1893) kuvattuina 20-luvun alussa. Erich ja Paul olivat Theodorin nuorempia veljiä. Kuva Ilkka Virran kotiarkisto.

Sitten rautatien valmistuttua ja onnikoiden yleistyttyä laivaliikenne kävi kannattamattomaksi. Merimatka kesti kahdesta kolmeen tuntiin, mutta junalla ja autolla taival Viipuriin taittui jopa 30 minuutissa. Vuorojakoin oli jokseenkin tunnin välein. Niinpä laivojen ainoaksi tehtäväksi jäi lopulta saaristolaisten ja heidän tavaroidensa kuljettaminen.

Muistan hyvin, miten nyt jo edemmennyt äitini aikoinaan kertoi minulle hyvin innostuneesti sotia edeltävän ajan kesistään Johanneksessa. Tyyne-täidin reheväsuvustoinen pihapiiri ja koko kaunis Vaahtola olivat tehneet häneen lähtemättömän vaikutuksen.

koulut, seurakuntatalo, urheilukenttä sekä nuorisoseurantalo. Vaahtola on lähes keskellä Johannesta ja meren rannalla, joten sieltä olivat hyvät kulkuyhteydet eri puolille pitäjää ja myös saarille sekä ulapalle.

Osaltaan äitini ja hänen vanhempinensa kesänvieton Johanneksessa teki mukavaksi sekin, että siellä saattoi tehdä monenlaisia asioita, joihin Viipurissa ei ollut yhtä hyvää mahdollisuutta: veneilyä, matonpesua merenrannassa, marjastusta metsissä, puhdetöitä pihapiirissä jne. Poutapäivien viettäminen luonnonhelmassa, raikkaassa ilmassa oli totta kai hyvää vastapainoa isoisäni

Sieltä saivat elantonsa monen tässä salissa nyt istuvankin suvun miehet. Noin 150 vuotta jatkunut lasiteollisuus loppui 1920-luvun alussa. Sen jälkeen Kirkkonimessä tehtiin Hackmanin toimesta selluloosaa ja myöhemmin paperiakin. Rokkalan puolestaan perustettiin sementtivalimo.

Tietysti myös maa- ja karjatalous olivat Johanneksessa tärkeässä asemassa. Eri puolilla pitäjää oli komeita viljavainioita. Meijereitä oli ainakin Karhulassa, Tikkalassa ja Kaislahdessa. Kaikkein vanhin leivänhankkimisen muoto on varmaankin ollut merikalastus, ja vielä 30-luvullakin se oli monien – varsinkin saarelaisten ja rannikolla asuvien – tärkein tulonlähde.

Merkittävää lisätienestiä johannekselaisten talouksiin toi torikauppa. Vaahtolassa toripäivänä oli perjantai. Sen lisäksi monet kävivät myyntireissuilla myös Viipurissa. Joillain oli kaupungissa myös omat vakituiset tinkipaikkansa eli henkilöt tai liikkeet, joiden kanssa käytiin suorakauppaa. Kerran viikossa isännät lähtivät hevosillaan Viipuriin. Rattailla tai reessä oli yleensä piimää, kananmunia, voita, halkoja, sienä, saunavastoja ja syysteurastusten aikaan myös lihaa.

Munat vietiin viikoittain Punaisen lähteentorin vieressä sijaitsevaan **Bruunin** ostoliikkeeseen, missä ne valopöydällä huolella tutkittiin. Koko pitkä päivä sitten käytiin kauppaa joko Kauppatorilla tai Punaisenlähteen torilla. Hevoset olivat kuulemma niin mukautuneita torilla seisokeluun, ettei niitä tarvinnut sitoa mihinkään, kunhan saivat heinäkasan tai kaurapussin eteensä. Kun toripäivä päättyi, suoritettiin vielä Viipurissa omat ostokset ja sitten lähdettiin kotimatalle. Monet ’kopukat’ olivat siinä määrin tottuneita Viipurissa kävijöitä, että kotimatka kaupungista Johannekseen ja kotipihaan sujui jopa ilman ohjastamista.

Aikoinaan Johannes ja koko lähiranlikko olivat tunnettuja talonpoikien harjoittamasta merenkulusta. Pienissä laivoissa saattoi olla miehistönä isä poikineen, ja yleensä johannekselaiset laivat tehtiin lähellä kotia, jossakin sopivassa rannassa.

Tyyne Koch Johanneksen kotitalonsa rappusilla Hely-koirineen kesällä 1935. Kuva: Ilkka Virran kotiarkisto.

Johannesjuhlat 4.8.2018

Aluksilla kuljetettiin monenlaista tavaraa. Tärkeä kauppakohde oli Pietari, jonne kuskattiin mm. lasia, halkoja, kiviä, soraa, kalaa ja lihaa. Paluukuormassa saatettiin tuoda vaikkapa vaatteita, sokeria ja teetä.

Sitten Antinpäivänä 1939 alkoi sota, joka muutti kaiken: talvisodan puolustuslinja eli nk. Mannerheimin linja kulki Johanneksen Marjapellonmäen kautta. Rintaman läheisyyden vuoksi pitäjistä alettiin heti sodan sytyttyä evakuoida ihmisiä ja karjaa.

Sukulaiseni Tyyne ja Theodor jou-tuivat talvisodan syttyessä jättämään talonsa. Johanneksesta lähtö oli dra-maattinen myös siksi, että heidän oli luovutettava suloinen ja rakas kettu-terrierinsä sodan jalkoihin – poissiirto-kuljetuksiin kun ei lemmikkieläimiä huolitettu. Koirat määrättiin ammutta-viksi. Tāti miehineen muutti kesällä 1940 Helsinkiin. Theodor jatkoi pääkau-pungissa ammattiaan hotellin ’respasa’, kunnes sairastui ja talvella 1943 kuoli. Hautajaiset pidettiin Johanneksessa, äiti-ni kertoman mukaan kylmänä päivänä. Muistotilaisuus järjestettiin vainajan serkun luona Rasehornilla. Sitten leskek-si jäätyään Tyyne asui pitkiä aikoja äitini perheessä ja sittemmin Helsingissä.

Minulla ei ole omakohtaista muisti-kuvaa Tyyne-tädistä, mutta äitini puhui hänestä aina lämpimästi. Nykyisinkin oman kotini seinää somistaa 30-lu-vun puolivälissä otettu valokuva, jos-sa Tyyne-täti poseeraa **Hely**-koirineen Johanneksen kotitalonsa rappusilla.

Suvun menneisyyden ohella erityisesti vanha kansakouluhistoria on ollut lähel-lä sydäntäni. Muutama vuosikymmen sitten tutkin väitöskirjassani sitä, miten sotavuosina maassamme järjesteltiin siirtoväkeen kuuluvien karjalaisten kou-luasioita. Toisin sanoen laadin selvityksen siitä, miten talvi- ja jatkosodan vuosina organisoitiin virkapaikat yli 1.700 karja-laiselle kansakoulunopettajalle ja turvat-tiin opinkäynti 54.000 siirto-oppilaalle. Sijoitusprosessi koski tietysti myös johan-nekselaisia opettajia ja oppilaita.

Viipurin Torkkelinkadun kulmaa 1930-luvulla.

Ennen sotia Johanneksessa oli tietääkse-ni 23 kylää ja 12 koulupiiriä. Virallinen kansakoulutoiminta oli käynnistynyt vuonna 1900, ja viiden vuoden pääs-tä tästä jo peräti yli 60 % kouluikäis-tä lapsista oli saatu pulpettien ääreen. Valtakunnallisesti tarkasteluna tämä koulukkaiden osuus on huomattavan korkea. Esimerkiksi Loimaan seudulla viisitoista vuotta myöhemminkin eli vuonna 1920 vasta noin 30 % lapsista sai kansakouluopetusta, vaikka kouluja sinne oli perustettu jo alun kolmatta-kymmenettä.

Kouluista Johanneksen paikallisena erikoisuutena mainittakoon Vaahtolan Metsäkylässä toimintansa vuonna 1912 aloittanut venäläinen kansakoulu. Seudullinen ylpeys totta kai oli komea Vaahtolan kansakoulu roomalaismal-lisine pylväineen ja kattokolmioineen.

Tässä yhteydessä riittänee, että talvi- ja jatkosodankin jälkeisistä karjalais-opettajien ja -lasten koulusijoituksissa totean vain sen, että kummallakin ker-ralla niissä onnistuttiin alun peloista ja epäroinneistä huolimatta lopulta erittäin hyvin. Keskeinen rooli pros-essin tehokkaassa läpiviennissä oli kouluhallituksella.

Jatkosodan alussa, kun Karjala val-lattiin takaisin, siirtoväellä oli luon-nollisesti kova halu päästä lähtemään kotikonnuilleen. Sitten kun paluu-muutto sallittiin, eri puolilla Karjalaa kansakoulutyö virisi nopeasti, ja op-pilasmäärät kasvoivat sitä mukaa, kun kouluhuoneistoja saatiin kuntoon. Noin puolet Viipurin läänin 600 kansakou-lusta oli kokonaan tuhoutunut ja sen lisäksi useat kymmenet olivat pahoin tarveltyneet. Johanneksessa miltei 60 %

kaikesta rakennuskannasta oli tuhou-tunut ja Raudussa jopa 90 %.

Aineelliset olot Karjalaan palan-neilla evakkolapsilla olivat heikot. Kansakouluntarkastajat saivat maa-kuntakierroksillaan havaita, että mo-nilla lapsilla oli tulipalopakasillakin päällään vain niukasti vaatteita ja ehkä pelkät kesäkengät jalassa. Takaisin val-latun alueen kansakoulutoimen hyväksi tehtiinkin täällä Kanta-Suomen puolella lukuisia vaate-, jalkine- ja koulutarvike-keräyksiä. Suuren pulan vuoksi kenkiä valmistettiin jopa paperista ja tuohesta.

Jatkosodan ajan ensimmäisessä siirto-vaiheessa vuosina 1941 ja 1942 yli 20.000 lasta lähetettiin Ruotsiin sotalapsiksi. Heistä runsaat 5000 eli 25 % oli karjalais-lapsia. Kaikkiaan sotalapsiksi sotavuosina Ruotsiin lähteneitä oli 72.000 ja Tanskaan heitä meni noin 4500.

Arvoisat kuulijat! Sotien seurauksena synnyinseutunsa joutui jättämään yli 400 000 suomalaista. Tätä nykyä eva-koita ja meitä heidän jälkeläisiään on maassamme noin miljoona, siis joka viides suomalainen kuulu meihin.

Vaikka menetetyssä Viipurin läänissä syntyneiden joukko on kovaa vauhtia harvennut, karjalaisten järjestöt ja yh-distykset ovat jatkaneet sitkeästi ole-massaoloaan. Viime vuosina niiden toimintaan on liittynyt yhä enemmän toisen ja kolmannen polven siirtoväkeä.

Samalla kun tietokoneiden ansiosta sukututkimusten tekemisestä on tullut aiempaa helpompaa, myös karjalaisia juuria on alettu etsiä yhä enemmän. Tätä kautta sukuseuratoimintakin on saanut uutta elinvoimaa. Itse olen viime vuosina jonkin verran kiertänyt pitämässä histo-rialuentoja eri karjalaisyhdistyksissä ja kansalaisopistoissa ja ilokseni olen huo-mannut, että suuren yleisön kiinnostus pakkoluovutetun alueen menneisyyteen hyvin suuri.

Meillä siirtoväkitaustaisilla on omat juuremme, oma ainutlaatuinen suku-historiamme ja oma kulttuuriperintöm-me, joista voimme olla ylpeitä ja joita meidän mielestäni pitää osata vaalia. Nämä hienot juhlatapahtumat, joista olemme täällä kesäisessä Piikkiössä pääs-seet tänään osallisiksi, toimivat pait-si Johanneksesta lähteneiden ja heidän jälkipolviensa yhdyssiteenä myös kar-jalaisuuden tunnetuksi tekijänä ja sen säilyttäjänä. Johannes-Seura ry, jonka toiminta painottuu johannekselaisten evakoiden pääsijoituspaikkakunnille eli Kaarinaan, Lietoon, Paimioon ja Piikkiöön, on jo vuodesta 1950 lähtien ansiokkaasti järjestänyt Johannesjuhlat näiden edellä mainittujen paikkakuntien vuorotellessa isäntinä. Omasta puoles-tani haluan kiittää Johannes-Seuraa ja mainiota Johannekselainen-lehteä jo vuosikymmeniä jatkuneesta karjalai-sen kulttuuriperinnön vaalimisesta! Uurastukseenne on ollut mittaamattoman arvokasta! Toivon teille voimia tähän tärkeään työhön myös tuleville vuosille!

Kansainvälistä Johannesta

Päivän pakina ei ole tästä päivästä, vaan teemana on kansainvälinen Johannes ja aloituspäiväksi olen valinnut kesä-kuun viimeisen päivän 1931. Silloin saapui Johanneksen Uuraaseen maa-ilman kauneimmaksi purjealukseksi tituleerattu nelimastoparkki **Herzogin Cecilie**. Kaksi vuotta myöhemmin se kävi Uuraassa toisen kerran, mutta sillä välin tuo vilkas satamapaikka oli muut-tunut jo Viipurin kaupunginosaksi.

Purjealusta sanottiin maailman kauneimmaksi ja se on makukysymys. Kiistatta se oli suurista purjealuksista nopein, koska voitti mittarina olleen suuren vehnäpurjehduksen Australiasta Englantiin useimmin – kaikkiaan neljäs-ti. Kaksi kuukautta ennen Johannekseen tuloa oli juuri saavutettu kolmas voitto. Kyseessä oli rankka laji, kolme kuukaut-ta täydessä lastissa purjehdusta myrs-kyisten merialueiden kautta. Vehnälasti tarkoitti Herzogin Cecilien kohdalla 52 000 säkkiä, niitä menneen ajan isoja 80 kilon säkkejä. Tällaisiin kuljetuksiin suuret purjealukset olivat kilpailuky-kyinen ratkaisu. Herzogin Cecilie oli pituudeltaan hieman yli 100 metrin alus. Sen ylimmät purjeet nousivat liki 50 metriin kannelta mitattuna ja purje-pintaa aluksella oli kaikkiaan 4200 ne-liömetriä. Teräsmastot tekivät tällaisen mittakaavan mahdolliseksi.

Uuraaseen tulo merkitsi puutavara-lastin noutoa. Suuria purjealuksia tul-tiin sinne katsomaan kauempaakin jo siihen aikaan. Viestintä oli hieman hitaampaa, mutta alukset viipyivät las-tattavana päiväkausia tai jopa viikko-ja. Herzogin Cecilie saapui Uuraaseen Maarianhaminasta, kotisatamastaan. Se viipyi Viipurinlahden vesillä yhdeksän päivää ja sai lastitilansa puolilleen sa-

hatavaraa. Sieltä matka jatkui Kotkaan, jossa lastitila täytettiin ja syksyllä koko lasti oli päässyt määränpäähensä Afrikan itärannikolle. Aluksen kokka suunnattiin jälleen kohti Australiaa ja niin vuoden kierto täyttyi uuden vehnälastin noutoon.

Johanneksesta ei lähtenyt merille vain itäisen Suomen puutavaraa, vaan myös monet siirtolaiset etsivät uutta maailmaa merten takaa. **Hannes Rapeli**

oli yksi heistä. Hän tuli syksyllä 1911 Amerikoista takaisin käymään kotonaan Revonsaarella. Kaksi hänen sisartaan sai myös kipinän lähteä veljen matkassa maailmalle ja niin Hannes tilasi liput heille kaikille. Laivan nimi sattui ole-maan **Titanic**. Sisarten matkaanlähtö oli suunniteltua hitaampaa ja liput piti lopulta vaihtaa pari viikkoa myöhem-mäksi. Merten yli mentiin ongelmitta ja kaikista tuli kansalaisia uusiin oloihin.

Maaialmalta kulki tuotteita kaukaa-kin Johanneksen kyliin. Kaijalassa asui metsänostaja **Molander**, joka oli innokas metsästäjä. Hänellä oli metsästäjien laa-jasti ihannoima kengurunnahkahattu, kestävä, kevyt ja helppohoitoinen. Leski luovutti 30-luvun lopulla tuon hatun isoisälleeni, Molanderin eräkaverille. Talvisodan evakkokuormassa hattu tuli Paimioon ja palasi takaisin Kaijalaan keväällä -42, nyt jo perintöhattuna isäni hallussa. Hieman liian suuri se oli, mutta muuten käytössä kätevä. Toisessa läh-dössä se ei enää tullut matkaan mukaan. Sitä on sanottu, että Karjalaan jäivät sahat ja myllyt – saha seinälle ja mylly keittion pöydälle. Siihen listaan pitää nyt lisätä vielä tuvan naulaan jäänyt kengurunnahkahattu.

– Hannu Rastas –

Kiitos Piikkiölle!

Piikkiössä osattiin hoitaa juhlat oivat, heti alkuun railakkaasti haitaritkin soivat.

Laulut, puheet, pakinat oli tosi mukavat ja rokka sekä piirakat ihan suussasulavat.

Myös merkkejäkin jaettiin niitä ansainneille, siispä lähetämme vielä onnittelut heille.

Karjalaisten laulu hieleänä kaikui ja vielä monen suussa mie ja siekin taipui.

Jälleen saatiin tavata ystävät ja tutut vaikka oli helteistä niin silti luisti jutut

Kesäisiä juhlia me kauan muistellaan ja ensi vuonna Liedossa taas varmaan tavataan

Seija Kaiti

Saarelaiset juhlilla

Kokoonntumisloukka oli aivan täynnä saarelaisia, vaikka oheisessa kuvassa heitä on vain muutama. Olivat niin le-vällään, etten saanut heitä samaan ku-vaan. Kokoonntumisen päätarkoitus oli haastella menneestä kesästä ja sen mat-koista. Puheenporina täytti luokan, kun vaihdettiin kuulumisia. Kokemukset matkoista ovat kaikkia kiinnostavia. Viime kesän matkat poikkisivat edel-lisistä reitin ja meriveden mataluuden

takia. Haltiasaarelaiset haeskelivat Ämmä- ja Ukkokiviä ja Revonsaaren Pyökärliltä löydettiin valtava kiven jär-käle. Helteinen sää helli matkustajia. Viipurissa huomiota herättivät lukui-sat rakennusten korjaukset ja katujen kunnostukset. Mantereen kylillä kävi-jöiden joukossa oli ensikertalaisia, jot-ka olivat myös tyytyväisiä matkaansa. Olemme matkoille saaneet sukuja ja nuoria matkalaisia. Muistelimme myös

keskuudestamme poistuneita omai-siamme ja ystäviämme vuosien varrelta. Tulevaisuudessa toivottiin järjestettä-vän muitakin kun kotiseutumatkoja. Saarelaiten pikkujoulu pidetään toimis-tolla. Haastelimme vähän toista tuntia, mutta sitten oli kiirehdittävä juhlan muihin tilaisuuksiin. Kiitos saarelaisille mukavasta kokouksesta!

– Liisa Katajainen –

Kontot Johanneksesta ja vähän muualtakin

(jatkoa lehden numerosta 5-6/2018)

Yrjö Matinpoika Konton suku Kaijalan Mattilassa

Mattilan Yrjö Matinpoika Kontto (1734–85) haki vaimokseen talollisen-tytär Stiiina Pärtyntytär Lipposen (1735–1806) Kaijalan naapurikylästä Karhulasta. Parille syntyi yhdeksän las-ta, nimittäin Vappu (1756–1821), Matti, Yrjö, Antti, Aaprami, Aatami, Eerikki (1762–1840), Kaisa (1774–1852) ja Paavo. Näistä Vapun, Eerikin ja Kaisan kautta suku jatkui, muut lapsista kuolivat muu-taman päivän – puolentoista vuoden ikäisinä. Lisäksi huomattavaa on, että lapsista Antti ja Aaprami sekä Kaisa ja Paavo olivat kaksosia.

Yrjö Matinpoika Kontto isännöi Mattilaa aina 1740-luvun puoliväliin saakka, jolloin tilasta jaettiin osa hänen veljelleen Aaprami Matinpoika Kontolle.

Yrjöstä on historian lehdille jäänyt mai-nintoja muun muassa hänen verojen-maksuun liittyvistä puukaupoista, mitkä johtivat käräjille 1760-luvun alussa.

Vappu Yrjöntytär Kontto nai Mattilan talon ringin Tahvo Yrjönpolka Äikäksen, joka oli kotoisin Viipurin maaseura-kunnan puolelta joko Kilpijoelta tai Yläsommeelta. Tahvo Äikäksestä tuli Vapun tilaosan viljelijä ja talollinen. Vapulle ja Tahvolle syntyi kaikkiaan

kaksitoista lasta, joista ainoastaan kaksi eli aikuisikään. Suku jatkui kui-tenkin vain yhden tyttären kautta Ratia-nimellä.

Kaisa Yrjöntytär Kontto avioitui Rokkalan Koskelle talollisenpoika Risto Matinpoika Karhun (1772–1815) kans-sa. Kaisan tytär Liisa Ristontytär palasi sittemmin takaisin Mattilaan Aaprami Knuutinpoika Konton puolisona. Riston kuoltua Kaisa Yrjöntytär oli vielä avios-sa työmies Ville Juhonpoika Korhosen kanssa.

Eerikki Yrjönpolka Kontto seura-si isäänsä tilaosansa isäntänä. Eerikki osallistui talollisen töittensä ohessa myös talonpoikaispuhujehdukseen lot-jan kolmanneksen omistajana. Eerikin vaimo Liisa Matintytär (1766–1846) oli Kaijalan Loikaksia. Eerikin ja Liisan per-heeseen syntyi ainakin kahdeksan lasta: Regina, Sohvi, Juho (1793–1875), Matti, Helvi (1798–1853), Sakari (1800–84), Vappu (1803–84) ja Beata (1807–83). Näistä Regina, Sohvi ja Matti kuoli-vat lapsina. Helvi avioitui Knuutilaan talollisenpoika Kustaa Kustaanpoika Sinkkosen (1787–1829) kanssa, Vappu Kaijalaan lampuuti, leskimies Eero Eeronpoika Väntsin (1802–68) kanssa ja Beata Kivitokeelle Tapani Sakarinpoika Kaukosen (1807–60) kanssa. Sakari Eerikinpoika Kontosta enemmän ot-sikolla Kaijalasta Koiviston kautta Hylkiälään ja Tikkalaan.

Juho Eerikinpoika Kontto jatkoi isäntänä Yrjöltä Eerikin kautta periy-tyneellä tilaosalla. Juho Eerikinpoika aloitti ensin lampuotina ja sittem-min lahjoitusmaiden lunastamisen myötä talollisena. Hän toimi myös lautamiehenä ja kirkon kuudennus-miehenä. Juho toi vaimokseen talol-

lisentytär Vappu Sakariaantytären (1797–1856) Kivitokeen Kaukoselta. Juho Eerikinpoika Kontolla ja Vappu Sakariaantytärellä oli yhdeksän lasta. Vanhimpana oli Jaakko Juhonpoika (1822–91), sitten Katri, Mikko, Taavetti, Kaisa (1829–99), Mikko (1832–66) ja Helena (1839–1917), lisäksi yksi kuol-leena syntynyt lapsi. Kaisa Juhontytär avioitui Karhulan Karhulle lampuo-tinpoika Yrjö Ristianinpoika Karhun (1829–1919) kanssa ja Helena Juhontytär Kuolemajärven Taatilaan talollisen-poika Joonas Pietarinpoika Rastaan (1828–81) kanssa.

Jaakko Juhonpoika Kontto oli kah-desti aviossa. Jaakko Konton ensimmäi-nen vaimo oli kuudennusmiehentytär Leena Juhontytär (1821–68) Kaijalan Hiireltä. Jaakon ja Leenan avioliitto kesti 24 vuotta. Lapsia heillä oli viisi: Juho (1844–68), Anna (1846–1917), Maija (1849–1906), Vappu ja Katri. Juho eli naimattomana isänsä talossa, Anna avioitui talollisenpoika Paavo Jaakonpoika Hörkön (1841–1917) kans-sa Koskijärvellä ja Maija pitäjänräätäli Taavetti Tuomaanpoika Laurikaisen (1840–1910) kanssa. Kolmen vuoden leskeyden jälkeen Jaakko Kontto avi-oitui uudelleen ja Jaakon toinen vaimo oli talollisentytär Helena Esaiaantytär Loikas (1849–1905) Kaijalan Loikakselta. Myös hänen kanssaan Jaakolla oli viisi lasta: Vilhelmiina (1872–19xx), Jaakko (1875–1944), Nikolai (1877–1909), Taavetti (1880–1946) ja Ida (1885–1948). Vilhelmiinan puoliso oli talollisenpoika Taavetti Antinpoika Seppä (1873–1934) Kaijalasta ja Idan puoliso oli Konsta Matinpoika Puusa (1875–1915), myös Kaijalasta. Talollinen Jaakko Juhonpoika Kontto toimi Kaijalassa muun muassa kylänvanhimpana eli starostina.

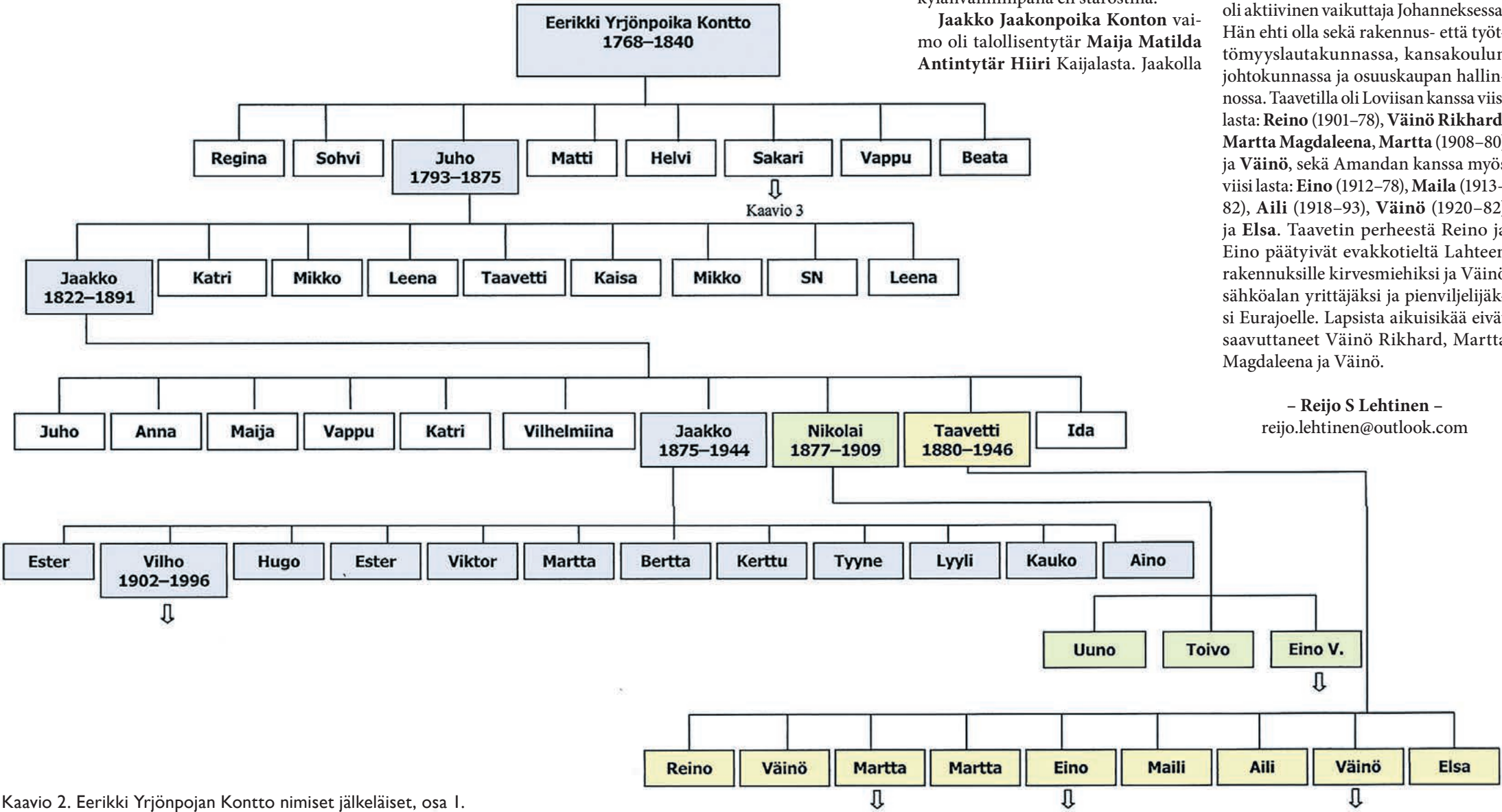
Jaakko Jaakonpoika Konton vai-mo oli talollisentytär Maija Matilda Antintytär Hiiri Kaijalasta. Jaakolla

ja Maijalla oli kaksitoista lasta: Ester Aleksandra, Vilho (1902–96), Hugo, Ester, Viktor (1907–55), Martta (1909–93), Bertta (1910–98), Kerttu (1912–91), Tyyne (1914–2000), Lyyli (1915–77), Kauko ja Aino (1919–xxxx). Asevelvollisuutensa talollisenpoika Jaakko Kontto suoritti Wiipurin patal-joonassa. Talollinen Jaakko Jaakonpoika Kontto tunnettiin käsistään kätevä-nä Mestar-Jaakkona. Jaakko Konton vanhimman pojan, Vilhon vaimo oli talollisentytär Eeva Kosonen (1906–97). Vilho ja Eeva viljelivät Kaijalassa Nikolai Konton kuoltua Mutala-nimistä tilaa. Lisäksi Vilho kävi lastaustöissä Uuraassa. Vilho ja Eeva saivat kahdek-san lasta: Eila, Hilikka, Pertti, Ahti, Helka, Jaakko, Tuula ja Pirkko. Perheen tie vei Johanneksesta Paimioon, missä viljelykseen hankittiin Paimionjoen rannalta Merilä-niminen tila. Viktor Konton puoliso oli talollisentytär Bertta Hörkkö (1908–87). Viktorilla ja Bertalla ei tiettävästi ollut lapsia. Myös he pää-tyivät Paimioon.

Nikolai Jaakonpoika Kontto haki vaimon Koskijärveltä; mäkitupalaisen-tytär Matilda Aatamintytär Winnarin (1879–1916). Nikolai viljeli Kaijalassa Mutala-nimistä tilaa. Hän kuoli suh-teellisen nuorena tapaturmaisesti. Lapsia heille ehti syntyä kolme: Uuno (1905–80), Toivo (1906–66) ja Eino (1908–90). Uunon ja Einon tie vei Paimioon raken-nusmieheksi.

Taavetti Jaakonpoika Kontto sai ensimmäiseksi puolisoikseen talollisen-tytär Loviisa Mikontytär Lautamatin (1878–1909) Kaislahdesta ja toiseksi puo-lisokseen Loviisan kuoltua Amanda Aatamintytär Winnarin (1882–1957) Koskijärveltä. Talollinen Taavetti Kontto oli aktiivinen vaikuttaja Johanneksessa. Hän ehti olla sekä rakennus- että työtömyyslautakunnassa, kansakoulun johtokunnassa ja osuuskaupan hallin-nossa. Taavetilla oli Loviisan kanssa viisi lasta: Reino (1901–78), Väinö Rikhard, Martta Magdaleena, Martta (1908–80) ja Väinö, sekä Amandan kanssa myös viisi lasta: Eino (1912–78), Maila (1913–82), Aili (1918–93), Väinö (1920–82) ja Elsa. Taavetin perheestä Reino ja Eino päätyivät evakkotieltä Lahteen rakennuksille kirvesmiehiksi ja Väinö sähköalan yrittäjäksi ja pienviljelijäk-si Eurajoelle. Lapsista aikuisikää eivät saavuttaneet Väinö Rikhard, Martta Magdaleena ja Väinö.

– Reijo S Lehtinen –
reijo.lehtinen@outlook.com

Kaavio 2. Eerikki Yrjönpolka Kontto nimiset jälkeläiset, osa I.

Näin kun toimikunta toimii...

Johannes-Seuran johtokunnan jäsenenä olin kyllä tietoinen kotiseututoimikunnan olemassaolosta, mutta tarkkaan en oikeastaan tiennyt, mitä salaperäinen herraseurue kerran viikossa seuran toimistolla oikein hommailee.

Maaliskuun lopulla menin seuran kotiseutuiltaan Kaarinan uuteen kaupungintaloon. Siellä **Helge Toivonen** tietokoneineen ajoi valkokankaalle valttavan määrän digitoituja valokuvia. Joka kuvasta tuli myös tietoa; milloin ja missä kylässä Johanneksen pitäjässä oltiin. Lisäksi oli valokuvia sotien jälkeiseltä ajaltakin täällä Lounais-Suomessa. Johannekselaisten siirtolaisten uudiskodit Kaarinassa, Liedossa, Paimiossa ja Piikkiössä oli vanhoista valokuvista tallennettu. Katselin ja kuuntelin Helgen esitystä suurella mielenkiinnolla: ”Ai että on nähty vaivaa ja tehty töitä!” Joitain kuvia yleisön taholta toki ”haastettiin” ja Helge tuntui mieluusti ottavan haasteet vastaan. Ilta oli antoisa ja sen seurauksena lupasin tutustua kotiseututoimikunnan työhön lähemmin ja kirjoittaa siitä jutun Johannekselaiseen.

”Sie senko tulet vaa! Joka tiistai myös toimistol tavataa. Jos siul on jottai vanhoi kuvvii, ni ota keralleis, nähhää!” Helgen toivotus tuntui mielessäni melkein käskyltä. Menomatalla poikkessin

vielä äiti-**Hilkan** nuoremman siskon, täti-**Helgan** luona ja sain häneltä muuttaman harvinaisen valokuvan, joita en ollut aikaisemmin nähnyt (toivottavasti **Rastaan Hannu** ja **Haltian Marjatta** saavat ne mahtumaan tähän juttuun!).

Toimiston pihaan kurvasimme Helgen kanssa yhtäkaaa, ja tajusin, että tämä toimikunnan esimies ajaa joka tiistai Liedosta Piikkiöön tallentamaan johannekselaista menneisyyttä! Kunnioitukseni kasvoi entisestään. Päättäni en kuitenkaan paljastanut, se olisi näyttänyt naurettavalta, heh!

Ison kassin mies otti takakontista. Siellä olivat kuulemma ”miun läppärit, skannerit ja johot sun muut...” Sitten mentiin vauhdilla kulman taakse ja jo eteisessä tuntui kohvin tuoksu ja kuului iloinen, äänekas haastaminen.

Ehdin aprikoida, onko herroilla naisseuraakin, kunnes selvisi, että myyntitoimikunnan ”tytöt” **Kukkosen Riitta** ja **Heinosen Hilikka** olivat valmistelamassa ensi vuoden kuva-almanakkaa. Tuhansien arkistoitujen kuvien joukosta

Kososen perhettä Kiskossa v. 1940. Kuvassa vas. Viljo Kosonen, Elisabet Kosonen (o.s. Airikka) vierellään tyttäret Helka (myöh. Pietikäinen) ja Hilikka (myöh. Saaristo) sekä Henrik Kosonen. **Tunnistaako joku rakennuksen?**

Helge Toivosen ja kotiseututoimikunnan kokoamista kansioista löytyy kuvia melkein joka lähtöön.

he valitsivat vuodenaikaan sopivia valokuvia tavoitteena saada kalenteri valmiiksi kesän Johannesjuhla varten. Ja olihan se siellä, komea kalenteri! Vaimo sen meillekin osti. Nyt vasta oivalsin arkistomappien arvoituksen. Kaikki kuvamateriaali on kyläkunnittain arkistoitu mappeihin. Voit selata numeroituja pienoiskuvia, ja kun löydät mieleisesi tai muuten kiinnostavan kuvan, saat sen koodin avulla tietokoneen ruudulle. Tehokasta, tyylikästä nykyaikaa ja samalla arvokasta historian havinaa! Toimikunnan herrat olivat jo kaikki pöydän ääressä. Tottuneesti Helge viritti koneet ja minun kuvani otettiin heti työn alle. Kommentteja ja arveluja alkoi

kuulua. Pian kuitenkin tuli selväksi, että **Hörkkön Paavo** on ”kaikkitietävä”! Mikään kulmakunta Johanneksessa ei tuntunut olevan Paavolle vieras. Minun muutamassa kuvassani eivät parrat pitkään pärisseet ja kotiin vietäväksi sain vielä CD-levyn, jossa kuvat olivat skannattuina. Pari tuntia seurasin sitten, kuinka toimikunta toimii. Helge kaivoi jostain esiin kirjekuoren, joka oli täynnä vanhoja valokuvia. Eikä muuta kuin tutkimaan, tunnistamaan ja tallentamaan. Ihailen ajattelin: tässä tehdään korvaamatonta kotiseututyötä! Onko tietoa muista Karjalaliiton seuroista? Viitsitäänkö ja osataanko niissä?

Onko Johannes-Seura poikkeuksellinen edelläkävijä kuvien keräämisessä, digitoinnissa ja arkistoinnissa? Viime vihjeeksi vielä lähtiessä sain toimikunnan terveiset: ” Sie, Pekka, kirjuta silviisii, et kaik nuoret kii sen najjuu. Yhtää vanhaa Karjalan kuvvaa ei piä polttaa tai roskakuormaa viijä! Kaik vaa kuoree ja tänne! Myä kyl niist selvää saaha, eikä mää tää Karjalan kansa millokaa unohuksi!” Turkkum päi ajelles oli jollantappa juhllalline olo...

– Pekka Saaristo –
Ohjaaja-näytelmäkirjailija

P.S. Jos ja kun joku haluaa antaa kuvia digitoitaviksi kotonaan niin sekin on mahdollista. Ottakaa yhteyttä seuran toimistoon tai kotiseututoimikuntaan.

Toimikunnan jäsenistä vasemmalla Sakari Sailola ja Paavo Hörkkö, pöydän takana Hannu Lenkkeri ja Pekka Teräväinen sekä jutun kirjoittaja Pekka Saaristo.

Helge tutkii Juhana Kososen hautajaiskuvaa, joka on otettu Liedon Saukonojalla v. 1953.

Johannes-seinäkalenteri ensi vuodelle 2019

Tämän seinäkalenterin jokaisella aukeamalla on kuvamuisto Johanneksesta. Kuvat Johannes-Seuran arkistosta.

Kalenterin koko 21 x 32 cm. Hinta on 15,00 €/ kpl. Saatavana Johannes-Seuran toimistosta. Toimitetaan myös postitettuna, jolloin hintaan lisätään postituskulut. Varaa omasi, kalenterista rajallinen painos. Uusi painos otetaan mikäli tarvetta ilmenee riittävästi.

Sopii vaikka
joulu lahjaksi!

Kalenterikuvia valitsemissa Hilka Heinonen ja Riitta Kukkonen.

Ruokakurssis suunnitelmia ja tietosuoja-asiaa vuosikokouksessa

Johannesjuhilla pidettyyn Hörkön sukuseuran vuosikokoukseen osallistui 21 henkilöä. Puheenjohtajana toimi sukuseuran pj. Reijo Hörkkö ja sihteerinä Kaija Sipilä.

Käytiin läpi vuoden 2017 toimintakertomus, joka hyväksyttiin. Tilinpäätöksen ja toiminnantarkastajien lausunnon esitti taloudenhoitaja Pirkko Vihanto. Tilinpäätös vahvistettiin ja tilivelvollisille myönnettiin vastuuvapaus.

Vuosien 2018 ja 2019 toimintasuunnitelmassa esitetyistä tapahtumista keskusteltiin mm. lokakuussa pidettävän ruokakurssin sisällöstä. Karjalaisista ruoista mainittiin kaali- ja riisipiirakka, kaurakiisseli, hapanlohko ym.

Näistä ruokakurssin suunnittelijat rakentavat sopivan paketin.

Vuoteen 2019 kaavaillaan Google maps -pohjaista Johanneksen alueen karttakatselua.

Toimintasuunnitelma hyväksyttiin.

Jäsenmaksu sovittiin pidettäväksi entisenä 5 euron, jonka voi maksaa jossakin järjestettävässä tapahtumassa.

Hallituksen erovuorossa oleva puheenjohtaja Reijo Hörkkö valittiin uudelleen, samoin jäsen Seppo Pentti. Alpo Hörkkö luopui hallituksen jäsenyydestä, ja hänen tilalleen valittiin Jaana Hörkkö.

Toiminnantarkastajana jatkaa Hanni Lehti (varalla Rauno Hörkkö).

Keskusteltiin myös EU:n tietosuojalainsäädännön toteutuksesta seuran toiminnassa. Suomessa ei ko. lakia ole

vielä voimassa. Jaana Hörkkö ja Sari Scimone lupautuivat laatimaan seuralle tietosuoja-asiasta toimintaselostuksen valmiin kaavakkeen avulla.

Puheenjohtaja jätti mietittäväksi kiinnostuksen mahdolliseen vuonna 2019 järjestettävään Karjalan-matkaan, tietenkin yhteistyössä Simo Hörkön sukuyhdistyksen kanssa. Ajoituksesta keskusteltiin alustavasti.

– Kaija Sipilä –

Pappien sielunhoitotehtäviä, kanslia- ja yhteiskunnallisia toimia Kakin kappelissa

Vuoden 1686 kirkkolaki sisälsi myös yksityisen sielunhoidon. Tavallisimmin se ilmeni yksityisessä eli salaripissä; olipa erityisesti määrättykin, milloin ainakin siihen oli pakko alistua, kuten esim. salavuoteudesta ja huoruudesta. Tällainen salarippi tapahtui sakaristossa jumalanpalveluksen yhteydessä, ja sitä pidettiin puolittain jonkinlaisena rangaistuksena. Siitä löytyy ”Wanhan Suomen” konsistorin kiertokirjeistä vain yhdestä kohden asetuksia ja ohjeita, nimittäin aviottomien lasten synnyttäjien ripittämisestä. Mutta oli varmaan sellaisiakin synnintekijöitä, jotka oman tuntonsa pakottamina vapaaehtoisesti tulivat tunnustamaan syntinsä papille ja saamaan häneltä synninpäästön. Tällaisesta ripistä ei tietenkään ole pidetty kirjanpitoa, mutta varmasti sitä tapahtui. Tällainen katuvaikenä sai halutessaan synninpäästön kirkossakin. Yksityistä sielunhoitoa harjoittivat papit myös sairasmatoilla. Ne olivat varsin tavallisia Johannekseksakin. Konsistorin tarkastuksessa 1806 valittaa armovuoden saarnaaja pastori Hupner, että seurakuntalaisille on tullut tavaksi varsinkin lauantai-iltoina ja pyhäpäivinä, jolloin hänen pitäisi valmistaa

saarinojaan ja niitä esittää, hakea häntä sairasmatoille, vaikka nämä sairaudet olivat usein pitkäaikaisia. Tätä tarkastaja piti kohtuuttomana kehottaen jyrkästi seurakuntalaisia toimittamaan papin sairaiden luo arkipäivinä, ainoastaan hätätilassa pyhinä.

Rokkotautia oli joka vuosi Johannekseksakin eikä se säälinyt edes vuoden vanhoja lapsia. Muutamina vuosina tauti tappoi yksinään paljon enemmän kuin kaikki muut taudit yhteensä. Tällaisia olivat vuodet 1783, 1788 ja 1793 mutta varsinkin vuosi 1799, jolloin uhreja oli 90. Muita sairauksia olivat kuume, keuhkotauti, ”pöho” ja ”pistos”, jonka nimen saivat kaikki tuntemattomat taudit.

Paljon huolta ja aikaa vaativat pappeilta kansliatehtävät. Myös tileihin kiinnitettiin suurta huomiota. Suuria virheitä tai epäsäännöllisyyttä niissä ei tapaakaan. Kirkon kassan suuruudesta pari esimerkkiä: vuonna 1739 olivat kirkon kassatulot 9 ruplaa 23 kopeekkaa, vuonna 1797 jo 453 ruplaa 74 kopeekkaa.

Vuonna 1668 oli määrätty, että kirkkoherrojen piti panna muistiin kaikki merkittävät tapaukset, olivatpa ne sitten hyviä tai huonoja tekoja, omistuisia luonnonilmiöitä tai yleensä kai-

kenlaista, mikä olisi muistiinpanemisen arvoista. Vuonna 1742 näkyi komea pyrstötahti taivaalla. 1744 oli kova ukkosilma 30. maaliskuuta. Samana vuonna sattui toinenkin merkillinen tapaus: eräs vaimo synnytti lapsen, jonka pää oli niin epämuodostunut, ettei sitä sanottu olevan laisinkaan. 1754 paloi Revonsaarella eräs nainen, joka käytti paljon väkijuomia. Eräänä iltana hän oli taas niitä nauttinut sekä pidellyt varomattomasti tulta sillä ikävällä seurauksella, että syttyi tuleen ja paloi. Hänet haudattiin kaikessa hiljaisuudessa. Yöllä vasten lokakuun 23. päivää 1752 raivosi kauhea hirmumyrsky lounaistuulella nostaten veden tavattoman korkealle ja aiheuttaen monia suuria vahinkoja.

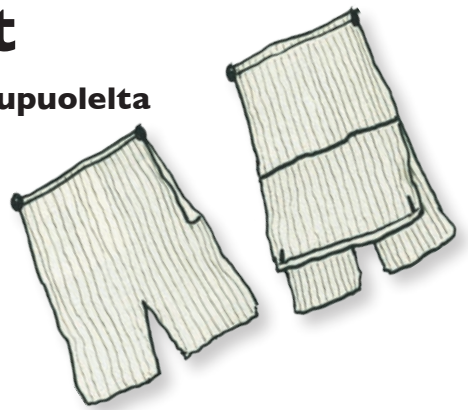
Vielä muutamia juuri ”Wanhan Suomen” papistolle määrättyjä tehtäviä. Esivallan antamia uusia lakeja piti pappien selittää kansalle. Tämä ei aina taitanut olla helppoa omantunnonkaan vuoksi; varmaan senkin tähden hallituksen määräyksestä annettiin käsky, että lait oli selitettävä ”selvällä äänellä ja järkevällä tavalla”. Tuskallinen oli myös velvollisuus saarnastuolista ilmoittaa karanneista rekryyteistä. Isänmaallista mieltä loukkasi varmaan ainakin joskus se, että piti kehottaa kansaa kohteilemaan venäläistä sotaväkeä hyvin ja myymään sille elintarpeita. Sotaväki oli kunnassa paitsi sotilastarkoituksia varten myös lahjoitusmaaherrojen turvana. Tämä useasti toistuva määräys osoittaa, ettei kansa suinkaan pitänyt tästä, vaan tahtoi pysyä siitä erillään ja säilyttää oman kansallisuutensa.

Koonnut – Riitta Kukkonen –
Lähde:

Erkki Gummerus: Piirteitä Johanneksen seurakunnan historiasta kappeliseurakuntana 1721-1812.

Lämsähousut

Muistelo 1940-luvun loppupuolelta

Kilin kalin, kilin kalin. Suuri metallinen kello kilisi pienen järjestäjän kädessä. Sen ääni kantautui kyläkoulun jokaiseen luokkaan. Kiireesti kirjat ja vihkot pulpettiin ja jonoon eteiseen. Arvonsa tunteva, pönäkkä Matti-opettaja tarkisti, ettei jonossa ollut mutkia. Sitten kuului vapauttava käsky, ikään kuin koirakoulussa. Tytöt ja pojat kirmaisivat ulos kuin varsat kesälaitumille. Mitäs tehdään?

Ensimmäiseksi piti suunnata ulko- huussiin laajan pihan perimmäiseen nurkkaan. Siellä seisojien pitkä huussirakennus. Opettaja muistutti pienemmille oppilaille, että välitunnilla täytyi käydä varmuuden vuoksi asialla, ettei tarvitsisi kesken tunnin sinne mennä. Niinpä syntyi joskus jonoakin huussin korkeitten rappusten eteen, kun kuuliaisimmat oppilaat ottivat neuvosta vaarin. Mutta ei hätää. Istuinreikiä oli pitkä rivi, ja kaikki ehtivät käydä tarpeillaan välitunnin aikana. Nyt vain lämsähousujen napit auki ja asialle.

Voi surkeus! Ella huomasi, että housun nappi oli melkein irronnut. Se roikui enää parista rihmasta kiinni. Jos nappi putoaisi, voisi käydä huonosti. Housut rupeaisivat rämpsättämään ja alkaisivat näkyä hameen helman alta.

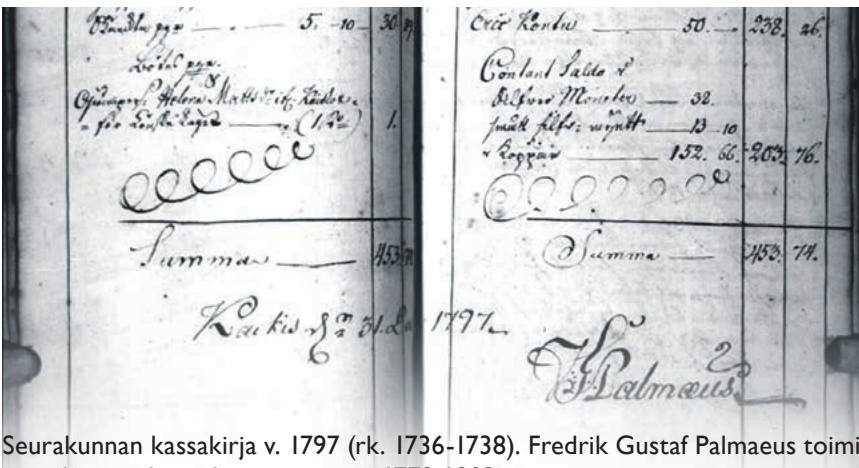
Naapurin puolella ilkikuriset pojat olivat keksineet itselleen jännittävän harrastuksen. Harvan lautaisen väliseinän rakosista näki juuri ja juuri tyttöjen puolelle, kun vielä kaiversi linkkuveitsen kärjellä rakosta suuremmaksi. Pitäisi varmaan kaivata opettajalle! Kohta vilistettiin narunhyppypaikalle. Kuka oli hitain juoksija, joutui pyörittäjäksi. Tarjouduin vakituiseksi narun päässä olijaksi, se housun nappi nääs! Sitä paitsi jalassani olivat kyläsuutari Huumosen tekemät rasvanahkakengät ja isä oli ankarasti kieltänyt niillä narunhyppelyn. Jos halusin hypätä, pitäisi laittaa kumisaappaat jalkaan.

Mikähän kokous tuolla ison kiven luona oli? Sitä piti mennä katsomaan. Olisihan se pitänyt arvata. Siellä Kaarina, luokan prinsessa, jakeli karamelleja kavereilleen. Hänen äitinsä oli ompelija ja sen kyllä näki. Mekko oli aina hieno ja alushousutkin oli tehty kukallista kankaasta. Kateudesta vihreänä katselin Kaarinan vaatteita ja vaaleita, luonnonkiharaisia hiuksia. Itselläni oli siskoni vanha, pieneksi jäänyt mekko ja paikattu esiliina. Mutta puhtaita ne olivat. Äiti piti siitä huolen. Letit äiti palmikoi aamulla niin kireäksi, etteivät ne purkautuisi päivän aikana eläväisen tytön touhuissa.

Kilin kalin, kilin kalin. Järjestäjä seisojien ulkorappusilla ja kilisyytti tärkeän näköisenä kelloa. Juoksuvauhtia sisälle ja kiireesti jonoon oman luokan eteen. Kohta tulisi opettaja paikalle ja silloin pitäisi kaikkien seistä suorana kuin sotapojat. Jos jonossa oli mutkia, sanoi opettaja: ”Tämähan on kuin sikojen kirkkotie!” Pieni kilahdus tyttöjen jonon takapäällä. Valkoinen nappi kieri iloisesti poikien jonon puolelle. Saparopää-Ella tunsikin, kuinka lämsähousut alkoivat hiljalleen valua. Tämän päivän juoksut oli juostu!

P.S. Lämsähousut, joita kutsuttiin myös luokkuhousuiksi, olivat ainakin evakkolapsilla käytössä yleisesti. Meillä äiti ompeli ne ja niitä pidettiin, kun ei paremmista tiedetty.

– Ella Heino –

Seurakunnan kassakirja v. 1797 (rk. 1736-1738). Fredrik Gustaf Palmaeus toimi seurakunnan kappalaisena vuosina 1779-1803.

Nuorisoseuratoimintaa uusissa oloissa

Johannesjuhlien yhteydessä Martta Nurmi luovutti nipun valokuvia, jotka olivat pääosin Revonsaaren nuorisoseura Laineen toiminnoista. Kuvien joukossa oli jo yksi värikuvakin, mutta muuten kansallispukujen edustava väriloisto jäi odottamaan tulevia aikoja. Valittujen kuvien rinnalle kaivattiin muutakin toimintatietoa ja siihen soveltuu hyvin Eero Skytän kuvaus Laineen viriämises-tä monille harrastusaloille Piikkiön vuosinaan. Kirjoitus sisältyy Lauri Airikan vuonna 1955 kokoamaan nuorisoseuran juhlaulkaisuun.

– Toimitus –

Nuorisoseurojen marssilla Turussa 50-luvun alkuvuosina. Johanneksen naisten kansallispuvut on saatu jo värikkäästi käyttöön.

Se ympäristö, jossa ns. Laine uudelleen aloitti toimintansa ei liene ollut kaikkein otollisinta. Olihan koko sodanjälkeinen elämänpiiri toisenlaista, kuin sen aikaisempien nuorisoseuralaispolvien kohdalla oli ollut. Sen moraalinen heikentyminen ovat olleet jo eletty maatamme kohdanneet koettelemusten vuodet. Mutta todelliselle suomalaiselle luonteelle ei sovi vastoinkäymisiinsä tuijottaminen. On muistettava vanha totuus ”Eteenpäin aina elävän mieli”. Nuorisomme keskuudessa on saatettava entistä parempaan arvoonsa sellaiset kalliit elämänarvot, kuin itsekunnioitus ja hyveitä palveleva aatteellinen ihanteellisuus. Tämän ovat oivaltaneet ne Piikkiöön siirtyneet ns. Laineenkin vanhemman polven edustajat, jotka uudessa ympäristössä nostivat entisen

seuransa toimintaan. Sillä tässä työssä juuri nuorisoseuratyölle onkin annettava suuri arvo. Jo sekin ettei paikkakunnalla aikaisemmin nuorisoseuraa ollut ja että karjalainen nuoriso tunsu yhteenkuuluvaisuutta olivat omiaan tukemaan heidän pyrkimystään koota karjalaista nuorisoa yhteisen tunnuksen äärelle, tunnuksen, jonka piirissä jokaiselle nuorelle tarjoutuu tilaisuus, kykyjensä ja taipumustensa mukaan saada tyydytystä erilaisille harrastuksilleen. Vaikka seuramme nimenä onkin Revonsaaren ns. ”Laine”, ei se kuitenkaan merkitse sitä, että vain Revonsaarelaiset olisivat tervetulleita sen keskuuteen. Toiminta uudella kotipaikkakunnalla onkin ollut pirteätä ja herätteitä antavaa. Ohjelmaan ovat jo pitemmän aikaa kuuluneet kansantanhut, nais-

ja miesvoimistelu, lausunta ja näytelmien esittäminen sekä ajoittainen varhaisnuorisokerho. Jokavuotiseen ohjelmaan on kuulunut myös joulujuhlan, Kalevalajuhlan, nuorisoseurapäivän sekä äitienpäivän vietto. Eteläkarjalaisten maakuntajuhlille on osallistuttu pitkistäkin matkoista välittämättä, joka vuosi. Samoin kaksi kertaa SN Liiton suvipäiville Turussa ja Kouvolassa. Suurimman vaikeuden on ehkä aiheuttanut jäsenistön laaja asuma-alue. Kun vielä suurin osa käy ansiotyössä kodin ulkopuolella, läheisessä kaupungissa, on tuottanut jonkin verran vaikeutta järjestää harjoitukset ym. kokoontumiset jokaiselle sopivaan ajankohtaan. Osaltaan on myös vaikeutta tuottanut vakituisten harjoitus- ja kokoontumispaikan puute, omaa

taloahan seuralla ei ole. Ensimmäiset kokoontumiset tapahtuivatkin aina jonkun kotona. Suurimmissa harjoitus-ym. tilaisuuksissa käytimme Piikkiön TY:n taloa, sekä seuratalo Pontelaa. Viimeisinä vuosina olemme saaneet kahdesti viikossa käyttöömmme Rungon kansakoulun kerho- ja voimistelusalin, joka jo sijaintisakin puolesta on keskeisellä paikalla. Kansantanhut ovat kuuluneet ohjelmaan koko täällä kestäneen toimintakauden. Tänä vuonna on joukkueemme suurin käsittäen 8 paria. Ohjaajina ovat olleet mm. Helmi Kaijanen, Yrjö Kurki, Viljo Karhu, Veijo Pyökäri, Anni Ahokas, Raili Katajainen ja kuulvana toimintakautena Liisa Pulli ja Pekka Ahokas. Lukuisissa kilpailuissa joihin osallistuttu, on annettu tunnustusta tanhuujillemme ja sitä todistavat lukuisat esiintymiskutsut oman pitäjän ulkopuolellekin. Pukuna käyttävät tytöt entisen kotiseutomme Johanneksen kaunistusta kansallispukua. Pojille on hankittu Valkealan puvun liivit ja on parhaillaan hankinnan alaisena koko puku. Näytelmätoiminta on ollut vilkasta joskaan ei aina kaikkein onnistuneimpiin tuloksiin ole päästykään. Näytelmätoiminnan alkaessa oli ohjaajana Antti Tirkkonen. Välillä ovat olleet teatterinjohtaja Aili Heickell ja näyttelijätär Sirppa Sivori-Asp. Viimeksi kuluneina vuosina on ollut yksinomaan Antti Tirkkonen. Kilpailuihin on joukkueemme osallistunut vaihtelevalla

menestyksellä. Useampiosaisia näytelmiä on vain esitetty yksi ”Onnellinen Sakari”. Muista vain mainitakseni ”Batseba Saarenmaalla”, ”Toppakahvia”, ”Keittiörakkautta”, ”Vaihdettu morsian”, ”Pahassa pulassa”, Povaajan ennustus”. Parhaillaan on harjoituksen alla ”Olenko minä tullut haaremiin”. Lausuntaharrastus on seurassamme ollut kiitettävää, sitä todistavat ne monet hyvät sijoittumiset eri tilaisuuksissa. Ohjausta on antanut näytt. Sirppa Sivori-Asp ja on sitä harrastettu omaaloitteisesti. Naisvoimistelu on kuulunut myös jokavuotiseen ohjelmaan. Joukkue on osallistunut maakuntajuhlien yhteisesityksiin vaihdellen sen vahvuus 10-16. Ohjaajina ovat Raili Katajainen ja Liisa Pulli. Miesvoimistelua johtaa Kalervo Lipponen. Joukkueemme tasosta antavat selvemmän kuvan sijoitukset kilpailuissa. Vuoden 1954 maakuntajuhlilla I sija ja SNL suvipäivillä saman vuonna samoin I sija, tosin vajaalla joukkueella. Joukkueen vahvuus on vaihdellut 6-12. Uskoisin, että ne ns. Laineen vanhemman polven edustajat, joilla vielä on mahdollisuus seurata sen kehitystä, voivat tyydytyksellä todeta että se työ, se kipinä silloisen kotisaaren kamaralla ei ole turhaan sytytetty, että se vielä tänäkin päivänä, uudessa ympäristössä kaukana synnyinseudultaankin, pystyy kokoamaan nuorisomme ja antamaan sen harrastuksille ja tavoille uudet toivorikkaammat kasvat.

Kansallispukujen komea yhteiskuva esitysmatkalta, ehkä vuodelta 1953.

Revonsaaren ja Kaijalan nuorisoseurojen yhteinen tanhuryhmä.

Karhulan Skytät Lepaalla

Karhulan Skytillä on jo vuodesta 1972 alkaen ollut tapana kokoontua joka toinen vuosi sukkokokoukseen. Useimpina väli vuosina on 1990-luvulta lähtien tehty retki suvun synnyinsijoille Johannekseen.

Kokouksen lisäksi on aina muutakin ohjelmaa. Nyt tutustuttiin Lepaan upeaan kartanopuutarhaan.

Tänä vuonna oli vuorossa tapaaminen elokuun toisena lauantaina Lepaan kartanon suojissa Hattulassa. Paikalle oli saapunut viitisenkymmentä suvun jäsentä, joukossa muutamia nuoriakin. Tavanmukaisesti aloitettiin syömällä ja haastamalla. Mukavan rupattelun keskeytti kutsu siirtyä viereiseen saliin pitämään seuran kokousta ja kuuntelemaan muutakin ohjelmaa, jonka järjestäminen oli tällä kertaa **Maija-Liisa Pitkäsen** ja hänen tyttärensä **Sanna Pitkänen-Eerolan** harteilla.

Sukuseuran hoitokunnan puheenjohtajan **Markku Lindforsin** tervetuloivotusten jälkeen, kokouksen puheenjohtajaksi valittiin **Ville Eerola**. Kokouksen rutiiniasioista selvittiin nopeasti. Seuran hoitokuntaan valittiin uutena jäsenenä **Kimmo Raininko**, varalle **Helena Raininko**. Muina hoitokunnan jäseninä jatkavat **Markku Lindfors**

(**Reunalat**), **Pertti Aalto (Sailolat)** ja **Paavo Laaksonen (Sairaset)**. Sukuhaaroista **Kolit**, **Skytät** ja **Sumentolat** jättivät edustajansa nimeämisen myöhemmäksi. Rahastonhoitajana on **Anja Oksanen**. Toiminnan tarkastajina jatkavat **Sakari Vornanen** ja **Kyösti Raininko**. Joka toinen vuosi ilmestyvän Skytän Sanomien päätoimittaja jatkaa **Teppo Raininko**.

Toimintakertomuksessa todettiin, että sukuseuraan kuuluvia **Taavetti** ja **Sofia Skytän** jälkeläisiä on nyt 528 henkeä. Jäseniksi kirjataan automaattisesti kaikki sukuun syntyneet tai avioliiton kautta mukaan tulleet. Jäsenmaksu 20-75 -vuotiaille jäsenille on 5 euroa. Sen on maksanut runsaat 100 suvun jäsentä. Keskustelussa tuotiin esille kysymys siitä, pitäisikö maksujen keräämistä tehostaa. Tilintarkastajien mukaan seuran talous on hyvässä kunnossa, joten tarvetta siihen ei ole.

Jäsenmaksun maksaminen päätettiinkin edelleen pitää vapaaehtoisena suorituksena, joka ei vaikuta jäsenyyteen. Toimintasuunnitelman kohdalla sukkumatkojen kohteista käytiin vilkasta keskustelua. Suvun vanhat kotinurkat on moneen kertaan nähty, joten matkan pääkohde voisi olla muualla. Pietari sai paljon kannatusta. Matkalla olisi helppo poiketa hetkeksi Johannekseen. Hoitokunta sai runsaasti evästyksiä matkojen lisäksi myös tavanomaisen sukkokokouksen järjestämiseen. Hoitokunnan taholta taas kehoitettiin sukuhaarojen vanhempia jäseniä aktivoimaan nuorempia mukaan tapahtumiin.

Ennen kokousta ja sen jälkeen nautittiin musiikista. Aluksi **Petra Pääkkönen** lauloi upeasti osia musikaalista **Mamma Mia**. Kokouksen jälkeen **Venla Pitkänen** soitti joushikkoa äitinsä **Sanna Pitkänen-Eerolan** säestämänä. Lopuksi oli vielä uudenlaisen sukukirjan esittely. **Maija-Liisa Pitkänen** oli kerännyt koviin kansiin suvun nuorimpien piirroksia ja juttuja suvusta sen jäsenistä, ja heille tärkeistä paikoista. Kirjan upeasta painoasusta vastasi **Markku Lindfors**.

Muun ohjelman päätyttyä siirryttiin ulos puistoon nauttimaan kahvista ja seurustelusta. Keskustelun aiheena oli ainakin **Aarne Reunalan** vetämä DNA-tutkimus, joka selvittelee esi-isämme alkuperää. Kahvittelun ja sukukirjakauppojen jälkeen keräännyttiin vähitellen päärakennuksen eteen tutustumiskierrokselle, jonka aikana kartanon keskiajalla alkanut historia ja puutarhaoppilaitoksen synty tulivat tutuksi. Joitakin uusia kasveja saattoi jäädä kävelyretkestä muistiin. Kävelyn jälkeen kiireisimmät hyppäsivät autoon ja lähtivät kotiin, mutta muutamia pieniä ryhmiä jäi vielä lämpimään kesäilmaan vaihtamaan ajatuksia.

– **Kyösti Raininko** –
Kuvat: **Aarne Reunala**

Suvun **Mamma Mia** -tähti **Petra Pääkkönen** sai kiitokset **Maija-Liisa Pitkäselältä** ja **Markku Lindforsilta**.

Kattavaa isännöintipalvelua Turun alueella

Turun talousalueen suurimpana yksityisenä isännöitsijätoimistona olemme tarjonneet kokonaisvaltaisia isännöintipalveluita jo yli 50 vuoden ajan. Se on luonut näkemyksen siitä, miten isännöintialan ammattilaisen tulee toimia.

Varsinais-Suomen Isännöintitalo Oy on auktorisoitu ja ISA r.y:n auditoima, työntekijöidensä omistama isännöitsijätoimisto.

Kaipaako taloyhtiönne ammattitaitoisen ja osaavan isännöitsijätoimiston palveluita? **Ota meihin yhteyttä!**

Olette lämpimästi tervetulleita tutustumaan toimistoomme!

Ari Kesäläinen, Toimitusjohtaja, RI (YAMK), AIT, ISA
p. 020 722 9944, 0400 523 194
Maariankatu 4 C, 20100 Turku
ari.kesalainen@isannointitalo.fi

www.isannointitalo.fi

Autokorjaamo Testipiste oy

Hallimestarinkatu 22
20780 KAARINA

Puh. (02) 243 5585
Faksi (02) 243 5100
Gsm (0400) 824 767
markku.hiiri@testipiste.fi

Johannekselainen

Johannekselainen ilmestyy 9 kertaa vuodessa

Kustantaja ja julkaisija:

Johannes-Seura ry

Toimisto:

Myllytie 1 (Kirkonkulma) 21500 Piikkiö, puh. 02-4795 118

Avoimna: keskiviikkoisin klo 12-17 sekä kuukauden ensimmäisenä

ja kolmantena arkilauantaina klo 10-15. (ks. sivu 2)

www.johannes.fi

sähköposti: Johannesseura@elisanet.fi

Päätoimittaja:

Hannu Rastas, Saksantie 89, 21500 Piikkiö

Puh: 050-3541 363

Sähköposti: hannu.rastas@dlc.fi

Lehtitoimikunta:

Marjatta Haltia, Liisa Katajainen, Sari Scimone, Kaija Sipilä

ja päätoimittaja.

Lehden toimittajia:

Kaikki lukijamme, johannekselaiset ja heidän ystävänsä.

Ilmoitushinnat: 0,55 €/palstamm (perusteena 4-palstainen sivu,

palstan maksimileveys 70 mm).

Säännöllisistä jatkuvista ilmoituksista alennus.

Kuolinilmoitukset:

- korkeus < 10 cm = 80 €

- korkeus enintään 10-15 cm = 100 €

Kiitosilmoitukset: 5 €.

Tilaushinnat vuonna 2018:

Vuosikerta (9 lehteä) 30 € Suomi ja Ruotsi, muut maat 35 €.

Lisänumerot 3 €/kpl + mahdolliset toimituskulut.

Piikkiön Osuuspankki FI54 4714 1020 0595 46.

Toimituksellinen aineisto:

Lukijoiden kirjoituksia ja kuva-aineistoa otetaan muokattavaksi

julkaisemista varten tai julkaistavaksi sellaisenaan.

Vastuu ja päätökset julkaisemisesta ovat toimituksen. Julkaisemisen

jälkeen alkuperäiset kuvat palautetaan,

muu aineisto pyydetään.

Vastuu ilmoituksista:

Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti

ei vastaa. Ilmoituksen poisjäämisestä tai muusta julkaisemisesta

sattuneesta virheestä lehden vastuu rajoittuu enimmillään

ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

Taitto: Esa Haltia

Sata-Pirkan Painotalo Oy

— Tilaa Johannekselainen —
Omaksi tai lahjaksi - sukulaiselle tai tuttavalle.
Uusista tilauksista ei veloitusta tältä vuodelta!

Johannekselainen
JOHANNEKSELAISEN PERINTEEN VAALIJA ♦ 70. VUOSIKERTA V. 2019 —